

TÜRK KÜTÜPHANESİ

94-2131

KURULTAY KARARLARI

T.B.M.M
KÜTÜPHANESİ

- **CHP Genel Başkanı Deniz BAYKAL'ın Kurultay Açış Konuşması**
- **Kurultay Kararları**
- **Kadın ve Gençlik Kurultay Kararları**
- **Basında Bahar Kurultayı**

(9 - 10 MART 1993)

CHP

SUNUŞ

12 yıl aradan sonra Eylül 1992'de CHP Kurultayı eski üyelerle yeniden toplanacağı zaman, çağrı yapmakla yükümlü Kurul, çeşitli teknik zorluklar yaşadı. 1979 Kurultayı'nın üye listesi ve Kurultaya ilişkin rapor ve öteki belgeler bir kitap ya da broşür olarak derlenmediği için, bu tesbitleri yapmakta güçlükler çekildi.

Bu nedenle, 9-10 Mart 1993 Kurultayı'nın çalışma raporu ve üye listesi "BAHAR KURULTAYI" başlıklı bir kitaba dönüştürüldü. Eylül 1992 - Mart 1993 döneminde basında yeralan bir kısım haber ve yazıları da kapsayan bir kitap Kurultay'da yer alan üyelere ve örgüte dağıtıldı.

Şimdi de, Bahar Kurultayı'nda Genel Başkanımız Sayın Deniz Baykal'ın konuşması ile Kurultay'ın önemli ülke sorunları konusunda aldığı kararlar (Gençlik ve Kadın Kurultay Kararları da dahil olmak üzere) yeni bir kitap olarak sunulmaktadır. Bahar Kurultayı üzerine basında yer alan bazı değerlendirmeleri de kapsayan bu kitap örgütümüzün ve halkımızın yararlanması için hazırlanmıştır.

CHP GENEL BAŞKANI DENİZ BAYKAL'IN 26. KURULTAY AÇIŞ KONUŞMASI

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 26. Kurultayı'nın sayın delegeleri, değerli konuklarımız, basınımızın ve televizyonumuzun sayın çalışanları hepinizi en içten duygularla, sevgilerle, saygılarla selamlıyorum.

CHP'nin 26. Kurultayı'nı 14 yıllık bir aradan sonra gerçekleştirebilmiş olmanın mutluluğu içinde hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. Kurultayımıza hoş geldiniz.

Cumhuriyet Halk Partisi uzun bir aradan, kesintiden sonra siyasal yaşamdaki yerini yeniden alıyor. Bu kurultayımız bu anlamda bir yeniden doğuş kurultayıdır. Bu Kurultay, Cumhuriyet Halk Partisi'nin, Türkiye'nin siyasal yaşamında geçmişten günümüze kadar taşıdığı büyük sorumluluk doğrultusunda ülkemizin geleceğinde yeniden büyük görevler üstlenme hazırlığının çıkış noktasıdır. Bu duygular içinde, bu Kurultay'da görev yapmak üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin yeniden siyasal yaşama geçmesi, ülkemizin içinde bulunduğu durumun ve özellikle sosyal demokrasi, demokratik sol dünyada kendisini gösteren sorunların, güçlüklerin yeniden değerlendirilmesine, tartışılmasına ve yeni çıkış yollarının oluşturulmasına dönük bir fırsat olarak görül-

melidir ve değerlendirilmelidir. Biz konuya böyle yaklaşıyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi'nin yeniden siyasal yaşama dönüşü, Türkiye'de solun, sosyal demokrasinin, demokratik solun içinde bulunduğu durumun doğru değerlendirilmesine ve güçlüklerin aşılmasına yardımcı olacak bir fırsattır. Bu anlayış içinde, öncelikle yapmamız gerekenin bir doğru durum değerlendirmesi olduğuna inanıyorum. Hepimiz, ülkemizde sosyal demokrasinin konumunu, durumunu, sorunlarını, sıkıntılarını Cumhuriyet Halk Partisi'nin bu Kurultayı vesilesiyle soğukkanlılık içinde tartışmak ve doğru saptamalar yapmak durumundayız.

Nedir sosyal demokrasinin içinde bulunduğu durum? Cumhuriyet Halk Partisi büyük siyasal iddialarla yola çıkarak siyasal yaşamına yeniden başlarken karşı karşıya bulunduğu tablo nedir?

Değerli Arkadaşlarım,

İçinde bulunduğumuz konjonktür ve ortam, geride bıraktığımız bu geçiş dönemi ne yazık ki sosyal demokrasi açısından umut verici bir biçimde gerçekleştirilemedi. Sosyal demokrasinin etkinlik gösterebileceği yönde bir oluşum ne yazık ki şu aşamaya kadar sağlanamadı. 12 Eylül askeri müdahalesi hiç kuşkusuz Türkiye'nin geleceğine dönük bir siyasi planlamayı da içeriyordu. 12 Eylül askeri müdahalesinin arkasında Türkiye'de demokratik güçlerin etkisini azaltmaya ve siyaseti olabildiğince kısıtlamaya dönük bir anlayışın yattığı çok açık bir gerçektir. Anayasa, o anlayışın gereği olarak düzenlenmiştir. Böylece, Türkiye'de demokra-

ilk güçlerin olabildiğince etkisizleştirileceği bir dönem açılmak istenmiştir. Bu hesap, askeri müdahaleden bunca yıl sonra da geçerliliğini koruyan bir hesap olarak karşımızdadır. Ne yazık ki askeri müdahale sonrasında demokratik sol güçler açısından gerçekleştirilmek istenen olumsuz tablo başarıyla gerçekleştirilebilmiştir. Bu saptamayı hepimiz açık yüreklilikle yapmak durumundayız. 1983 seçimlerinden sonra ortaya çıkan siyasal partiler, demokratik sol-sosyal demokrat güçler üzerinde etkin ve yönlendirici olamamışlardır. Ardarda geçirdiğimiz iki seçim, 1987 ve 1991 seçimleri bu konuda umut verici, güven verici bir gelişmeyi ortaya koyamamıştır. 1987 seçimlerinde soldaki dağınıklığın, var olan partilerden birisi etrafında aşılabileceği umudu, kısa bir süre sonra kaybolmaya başlamış ve soldaki dağınık tablo özellikle 1990. yılından sonra tekrar kendisini göstermeye başlamıştır. 1991 seçimleri, sosyal demokrat-demokratik sol güçlerin toparlanabilmesi açısından tarihi bir fırsat oluşturduğu halde bu fırsat değerlendirilememiş, sosyal demokrat bütünleşme bu seçimler dolayısıyla da gerçekleştirilememiştir. Sosyal demokratlar, 1991 seçimlerine aslında nadiren ele geçirilecek olağanüstü bir fırsata sahip olarak girmişlerdir. 1991 seçimlerine girerken Türkiye'de bir iktidar değişikliğinin kaçınılmazlığı tartışma götürmez bir biçimde ortaya çıkmıştı. İktidarda bulunan parti son dönemini yaşadığından kimsenin kuşku duymadığı bir siyasal partiydi. Bu seçimlere girerken sosyal demokratlar ana muhalefet partisi konumundaydılar. Dolayısıyla Türkiye'nin birinci siyasal partisi

görünümündeydiler. Çeşitli araştırmalar bunu ortaya koyuyordu.

Bir iktidar şansı sosyal demokrasinin elini uzatacağı mesafede dururken, ne yazık ki bu şans 20 Ekim seçimlerinde kullanılamamıştır. Bu seçimler, bugünkü siyasal yapılanma ve kadrolaşma içinde, Türkiye'de sosyal demokrat ve demokratik sol güçlerin toparlanabileceği konusundaki umutları da hızla ortadan kaldırmıştır.

Değerli Arkadaşlarım,

Bu, gözden uzak tutulabilecek bir gözlem değildir. İçinde bulunduğumuz durumun temel görüntüsüdür. Temel tablodur. 20 Ekim 1991 koşulları içinde sosyal demokrasiyi bütünleştirip iktidara getiremeyen bir siyasi yapılanmanın, önümüzdeki dönemler içinde bir çıkış yolu, umut kapısı gibi değerlendirilmesi kesinlikle mümkün değildir.

Değerli Arkadaşlarım,

20 Ekimde toplarlanma şansını kullanamadık. Var olan yapılanma, bunu gerçekleştiremeyeceğini olayların akışı içinde sergiledi ve ne yazık ki 20 Ekim seçimlerinde, bu dağınıklık tablosu daha da belirgin bir biçimde ortaya çıktı. Ana muhalefetteki sosyal demokrasi üçüncü siyasal parti konumuna düştü. İktidar değişikliği konusundaki teşhislerin doğru olduğu ortaya çıktığı halde, iktidara geçmek bir yana ana muhalefet partisi, üçüncü siyasal parti konumuna geldi. Dördüncü siyasal parti ile arasındaki farkın giderek önemsizleştiği ve dördüncü siyasi parti konumuna doğru sürük-

lenmekte olduğu da açık bir şekilde ortaya çıktı. Böyle bir tabloyu 20 Ekimde yaşadık. Sosyal demokrasinin sorunlu konumunu ve çıkış yollarını, geleceğini arıyoruz. Bu tabloyu yaşadıktan sonra, "telaşa gerek yok, üzülmeye gerek yok, hüsrana gerek yok, sakin olunuz; bu yapı içinde önümüzdeki bir seçimde çok kolayca büyük bir başarıyı sağlarız" denmektedir. Bu başarının gerçekleştirileceğine güvenmenin, böyle bir umut beslemenin hangi haklı dayanağı vardır? 20 Ekim 1991, demokratik solda ve sosyal demokratik kesimde etkisizleşme gerçeğinin ortaya çıktığı seçim olmuştur.

Bu tablo karşısında aslında sosyal demokrasinin bir çıkış yolu arama zorunluluğu kendisini göstermeye başlamıştır. Düşünüldü ki bu tablo, sosyal demokratlar ellerine geçebilecek bir iktidar ortaklığını kullanır ve değerlendirilirse, iktidara ortak olurlarsa düzelir ve bu, sosyal demokrasinin muhtaç olduğu kuvvet aşısı, gençlik aşısı olarak çalışır, işler. Muhalefette, ana muhalefette başarılı olmayan bir sosyal demokrat siyasi partinin, bir iktidar deneyiminin içinden geçerek, iktidar şanslarını, avantajlarını kullanarak sosyal demokrasinin güçlenmesini, canlanmasını sağlayabileceği düşünüldü. 20 Ekim seçimlerinden sonra iktidarda büyüme şansının, olanağının denendiğine, araştırıldığına ilk kez tanık olunmuştur. Bu sınav 500 güne yakın bir süreden beri verilmektedir. Bu süre, iktidar sınavının sosyal demokrasi açısından doğru bir değerlendirmesini yapmayı mümkün kılan bir süredir. Bu denemenin iktidardaki sosyal demokrat parti açısından bir kuvvet olarak çalışmadığı, güç kaybının, gerile-

menin devam ettiği, yapılan seçimlerde ve kamuoyu yoklamalarında her ne kadar kendisini gösteriyorsa da iktidardaki sosyal demokrasi deneyiminin biraz daha yakından incelemesinde yarar olduğunu sanıyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Sosyal demokrasinin iktidar deneyimine baktığımız zaman karşımıza çıkan görüntü nedir? DYP ile SHP birlikte koalisyon oluşturdular. Bu koalisyon, dünyada çok örneği görülen, doğal bir koalisyon biçiminde ortaya çıkmadı. Türkiye'de başlangıçta büyük bir heyecanla karşılandı, umutla karşılandı. Ortanın sağındaki ve solundaki iki siyasi partinin biraraya gelip, bir program etrafında bütünleşmeleri toplumumuzda, sorunların kolayca çözülebileceği konusunda bir bekleyişin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu çok sık görülen, doğal bir koalisyon türü değildir. Genellikle koalisyonlar siyasi düşünce yakınlığı bulunan siyasi partiler arasında gerçekleştirilir. Böyle bir koalisyon türünün çok büyük riski olduğu için dünyada sadece olağanüstü dönemlerde denenir. Savaş dönemlerinde, bunalım dönemlerinde denenir. Bir yılı aşkın bir süredir iktidarda olan koalisyondan sosyal demokratlar ne bekliyordu? Çok açık bir biçimde demokratikleşme bekleniyordu. "Bu koalisyon, Türkiye'yi bir askeri müdahale dönemi sonrasında demokratikleştirme konusunda önemli adımlar atarak yeni bir noktaya taşıyacaktır." Bekleyiş bu idi. İddia bu idi. Böyle bir demokratikleşme programını o iki partinin birlikte desteklemesine engel bir neden de gözükmüyordu. Ama bir yılı aşkın bir

süredir, bu konuda hiç bir ciddi, kalıcı adımın atılamadığını hepimiz üzüntü ile görüyoruz. Nedir demokratikleşme programının ilk adımı? Önce Anayasa değişikliği, Anayasa değişikliğinden başlamayan bir demokratikleşme programının Türkiye'de kalıcı, anlamlı, ciddi bir dönüşümü gerçekleştirebileceğini düşünmek mümkün değildir. Sorun Anayasadan başlıyor. Anayasayı bir yana iterek ve görmemezlikten gelerek ciddi bir demokratikleşme programını başarıya ulaştırmak mümkün değildir. Ancak bu konuda hepimizin gördüğü sade gerçek odur ki, Anayasa konusunda koalisyon partilerinin bir özel sıkıntısı, rahatsızlığı yoktur. Bu Anayasayla çalışma konusunda güçlük içinde bulunmadıkları anlaşılıyor. Anayasa'ya kolayca intibak etmiş bir görüntü veriyorlar. Ortaya bir Anayasa değişiklik paketi çıktı. 5 konuyu esas alan bu değişiklik paketi, demokratikleşmeye dönük hiç bir ciddi arayış içermemektedir. Paket, özü itibariyle TRT tekelinin fiilen ortadan kalkışını yasallaştırmaya dönüktür. Diğer maddeler, daha önceki hükümetin de hazırlayıp parlamentoya sunduğu, artık herkesin tartışma dışı saydığı teknik bazı değişikliklere dönüktür. Anayasa'nın temel anlayışı, temel esprisiyle ilgili bir rahatsızlığın, bir gayretin, bir arayışın bulunmadığı o beşli paketin içinde açıkça görülmektedir.

Anayasa'nın bir girişi var. Bu giriş askeri müdahaleyi benimseyen, esas alan, meşrulaştıran bir giriştir: Anayasada bir cümle "Türk Milletinin çağrısı üzerine göreve gelen Türk Silahlı Kuvvetleri" diye başlıyor. Yani Anayasa, silahlı kuvvetlerin Milletin çağrısıyla gelmiş ol-

duğunu ve böylece gelecekte de bu yolla gelebileceğini öngörüyor.

Bu girişte, çağrıyla göreve gelmiş olan Türk Silahlı Kuvvetleri'nin oluşturduğu Danışma Meclisi için "Türk Milletinin meşru temsilcileri" deniyor. Danışma Meclisi, Türk Milletinin meşru temsilcileri olarak Anayasa'nın başlangıcında dile getiriliyorsa, yarın öyle bir Danışma Meclisinin yine Türk Milletinin meşru temsilcileri olarak sayılmasının önünde hangi engel düşünülebilir? Anayasamız öngörüyor ki Danışma Meclisi gibi bir meclis, meşru olabilir; atamayla, izinle oluşturulan, müracaatla şekillendirilen, vetolarla yönlendirilen bir meclis Türk Milleti'nin meşru temsilcileri olabilir. Milli Güvenlik Kurulu da bunun hazırlığını yapma, son şeklini verme yetkisine sahiptir. Anayasa'nın bu girişinden kimsenin rahatsız olmadığı anlaşılıyor. Bu madde, iktidardaki sosyal demokrat hareketi rahatsız etmiyor mu? Tedirgin etmiyor mu? Bu askeri müdahalenin sancısını çekmiş, bu askeri müdahaleye karşı mücadele ederek buraya gelmiş iktidar, Başbakan; "artık ben iktidara geldim, öyle de yazsa önemli değil, böyle de yazsa önemli değil" diye ihmal etme noktasına nasıl gelebiliyor. Anayasa'nın bir 15.maddesi var. 12 Eylül döneminde çıkan yasaların Anayasa'ya aykırılık iddiasının yapılamayacağını düzenliyor. Parlamentonun yaptığı, halkın gerçek temsilcilerinin yaptığı yasalar, Anayasa Mahkemesi'nde, Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla değiştirilebiliyor ama atanmış kişilerden oluşan Danışma Meclisi'nden çıkmış yasalar bu Anayasa'ya göre iptal ettirilemiyor.

Değerli Arkadaşlarım,

Demokrasiye bakışın temel unsurları olan bu konularda hiç bir arayışın, hiç bir iddianın olmadığını gördük. Anayasa koalisyon için bir ciddi şikayet konusu değil. Oysa demokratikleşme böyle başlar, buralardan başlar. YÖK konusu vardır. Hatırlayınız, bütün muhalefet dönemi boyunca YÖK konusuyla doğrudan ilgili insanlar var. Siyasal yaşama giriş amacını, YÖK konusunu düzeltmek olarak açıklamış olan insanlar var. Üniversite profesörleri var. Ne oldu YÖK konusu? YÖK konusu aynen devam ediyor. Koalisyon ortakları bundan rahatsızlık duymuyor. Geçtiğimiz Eylül ayında kanun çıkacaktı, YÖK konusu çözülecekti. Oysa yine aynı niteliği ile işlemeye devam ediyor.

Değerli Arkadaşlarım,

Demokratikleşme konusunda sosyal demokrasinin kamesini incelemeye çalışıyorum. Memur sendikacılığının yasallaştırılacağı ile ilgili taahhüt, herkesin, hepimizin paylaştığı bir taahhüt olarak ortada. Ne oldu? Bu konuda hiç bir gelişme, Anayasal çözüm yok. ILO sözleşmeleri ile kamuoyu uyutulmaya çalışılıyor. Bu konuyu Anayasa değişikliği çerçevesi içinde ele alınız; destekleyelim ve gerçekleştirelim. Önce koalisyon ortakları olarak bu konuda mutabakatınızı ortaya koyunuz. Hükümet programında koalisyon protokolünde var, hepimizin muhalefet söyleminde, seçim bildirgelerimizde var. Niye takip edilmiyor? Demokratikleşme paketi bu unsurlarıyla da bir kenara itilmiş durumda.

Değerli Arkadaşlarım,

Türkiye'nin en temel konularından birisi terör. Terörün iki boyutu var:

Bir kentlerde yaşanan terör var, bir de Güneydoğu Anadolu'da yaşadığımız terör var.

Terörle ilgili olarak nasıl bir politikanın izleneceğine ilişkin, Türkiye uzun bir tartışmanın içinden geçiyor. Bu tartışma içinde tezler açıkça belirlenmiştir. Bu tezlerden birisi, Güneydoğu'da yaşanan terörün demokrasi ve insan haklarına saygı anlayışı içinde, hukuk devleti ilkelerini esas alarak olağan bir rejimde gerçekleştirebileceği iddiasıdır, tezidir. Yıllarca Güneydoğu'daki terörün hukuk devleti sınırları ve demokrasi içinde, insan haklarına saygı içinde çözülebileceği inancı ortaya konmuştur. Bu inancın karşısında yer alan ve uygulanan görüşe göre ise "demokrasi, insan hakları" laflarıyla sonuç alınamaz: bunları bir kenara bırakıp, önce bu sorunun çözülmesi gerekir. Sorunun çözülmesi için ne gerekiyorsa yapılmalıdır. Hukuk, Anayasa, demokrasi gibi laflarla bu sorun çözülemez. Demokrasi, terör sorunu çözüldükten sonra düşünülebilir. İktidardaki sosyal demokrat partinin benimsediği, sahip çıktığı yaklaşım birinci yaklaşımdır. Yıllardır bu anlayışa sahip çıkarak bu günlere geldik: "ne oldu? Peki bir yıldır vurgulanan ne?" Bir yıldır Güneydoğu Anadolu'da demokrasi, insan haklarına saygı, hukukun üstünlüğü anlayışı içinde terörle mücadele edildiğini iddia etmek, söylemek mümkün müdür? Bunun sorulması gerektiğine inanıyorum. Ne oldu? İktidardaki sosyal demokratlar ne zaman temel yaklaşımlarını

değiştirdiler? Ne zaman "bırakınız bu konuları ezelim geçelim sonra demokrasiyi düşünelim" deme noktasına geldiler? Ne zaman o politikaya sürüklendiler. Bunun açıkça ortaya konulması, hesabının verilmesi ve değerlendirilmesinin yapılması gerektiğine inanıyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Güneydoğu'da bir ilçemizde, Bismil'de on ayda 200'ün üzerinde faili meçhul cinayet işlendi. Bölge genelinde ise 600'ün üzerinde faili meçhul var. "Dicle'nin kenarında bir kuzu kaybolsa onun hesabını iktidardan soracaksınız" diyen Başbakan, bırakınız Dicle kenarındaki kuzuyu, 600 Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının hesabını nasıl verecektir?

Başbakan Yardımcısı diyor ki; "Güneydoğu'da örgütler birbirleriyle uğraşıyorlar." Peki bu hükümet ne gün için var? Bu hükümetin görevi ne, işi ne? "Toplu iğne başı kadar yerde bir sorun varsa sahibi biziz" diyen iktidarın, Türkiye'nin bir büyük coğrafyası cinayetlere terkedilmiş durumdayken soğukkanlılık içinde oluşu nasıl açıklanabilir?

Değerli Arkadaşlarım,

İktidardaki siyasi partiler gün olur görüş değiştirir, bu da doğaldır. Çıkıp bunu anlatabilirsiniz ama bir hesap verme, bir açıklama yapma gereği dahi duyulmadan söylenenlerin tam tersi kararlılıkla, ısrarla uygulanıyor. Doğuda olağanüstü hal uzatması 15. kez oylanıyor. Her defasında "bu son" diyerek geçirildi. Geçen olağanüstü hal uzatmasında bakan kürsüden, "bu son kez oluyor" dedi. Koalisyonun

sosyal demokrat kanadında hiç bir vicdan rahatsızlığı, hiç bir sıkıntı yok. Sanki ortada eskiden söylenenlerle bugün yapılanlar arasında bir fark yokmuşçasına rahatlar. Hani yeni kanun çıkarılacaktı, yeni düzenleme getirilecekti. Kanunda sorunun olağan rejim kuralları içinde ele alınması sağlanacaktı. Bu konuda en küçük bir arayış ve en küçük bir kıpırdanma dahi yok. Asıl önemli olan bunun uygulanıp uygulanmaması değildir. Önemli olan bir siyasi partinin ilkelerine ve geçmiş sözlerine sahip çıkması ve ülke sorunlarına nasıl yaklaştığıdır. Bu açılardan baktığımız zaman ne yazık ki ortaya çıkan görüntü, iktidardaki sosyal demokrat deney açısından umut kırıcı, güven yitirici olmuştur.

Ülkemizde bir Çekiç Güç olayı yaşanıyor. Yıllarca CHP çizgisinin doğal uzantısı olarak Çekiç Güç konusunda bütün sosyal demokrat partiler belli bir politik doğrultuda tutum takındılar.

Bu politika birdenbire bir sosyal demokrat partinin iktidar deneyimi ile değişmeye başladı. Bugün iktidardaki sosyal demokrat partinin, sırtında yumurta kefesi yok, çok rahat bir biçimde karşı çıktığı Çekiç Güç'ün süresinin uzatılması gerektiğini içtenlikle inanarak söylediğine ve gereğini yaptığına tanık oluyoruz. Bu siyaset karşısında insanlar haklı olarak kaygı duyuyorlar, siyaset adamının güvenilirliği, ciddiyeti konusunda çok haklı olarak tereddüt içine düşüyorlar.

Irak'a askeri müdahale ile ilgili bir kriz yaşa-

dık. İki yıl önce "Irak'a askeri müdahale yapılacak mı, yapılmayacak mı?" diye bir tartışma vardı. Bu tartışmada, bugün hükümeti oluşturan iki siyasal partimizin yönetimleri ve liderleri, Irak'a askeri müdahaleye Türkiye'nin karıştırılmaması gerektiği anlayışını ifade ediyorlardı. İki yıl önce Irak Kuveyt'i işgal ettiğinde, İşgal Birleşmiş Milletler tarafından kınanmıştı. İşgale son vermek için Irak'a müdahale gerektiği ortaya atıldı ve Birleşmiş Milletler Irak'a yapılacak müdahaleyi hukuken geçerli saydığını resmen açıkladı. Bu koşullara rağmen, Irak'ın Kuveyt'i işgal etmiş ve Birleşmiş Milletleri müdahaleye çağırmış olmasına rağmen, Türkiye'de iki siyasi parti lideri o zaman "bu Türkiye'nin işi değildir, Türkiye bu işe karışmamalıdır" diyordu. Aradan iki yıl geçti. Şimdi Irak Kuveyt'te işgalci değildir. Irak Kuveyt'ten çıkarıldı. Artık tırnakları kesildi, dişi çekildi. Bir tehdit unsuru olmaktan çıkarıldı. Birleşmiş Milletler, Irak'a dönük bir askeri müdahaleyi haklı bulmak bir kenara, bunun hukuken doğru olmadığına ilişkin hukuk komisyonundan açıklamalar yaptırıyor. Avrupa Konseyi'nin, Avrupa Parlamentosu'nun müdahalenin geçersizliği, gereksizliği konusunda resmi açıklamaları da var. İki yıl önce Irak'a askeri müdahaleye dünyanın hemen hemen bütün ilkeleri destek oldu: Avrupa Topluluğu Ülkeleri, Asya Ülkeleri, Sovyetler Birliği, Doğu Bloku, Japonya, Arap Ülkeleri, bütün ülkeler Irak'a müdahaleyi öngörürken, bu defa bütün ülkeler Irak'a müdahalenin gereksiz olduğunu iddia ediyorlar. "Irak'a müdahaleye gerek yok artık" diyorlar. "Bir alışkanlık haline getirmeyin, şartları yok, hukuki

geçerliliği yok, yapmayın bu müdahaleyi" diyorlar. Geçen defa herkes müdahale isterken, müdahaleye karşı çıkan iki siyaset adamı, bu defa herkes müdahaleye karşı çıkarken "biz o müdahaleye destek verelim" diyecek bir konuma geliyorlar.

Değerli Arkadaşlarım,

Bu elbette üzerinde durulması gereken çok önemli bir konudur. Yani bir görüş değişikliği varsa bunu bizim anlamamız lazım. Niçin daha önce karşı çıkıyordunuz. İki yıl önce Kuveyt işgal altında iken karşı çıkıyordunuz da niçin şimdi istiyorsunuz? Şimdi bunu birisinin çıkıp anlatması lazım. Geçen defa müdahale isteyenlerin tamamına yakını bu defa müdahale istemiyor. Dünyada sadece iki siyaset adamı var ki geçen defa karşı çıktıkları müdahaleye bu defa destek veriyorlar. Bu, siyasete saygı açısından, tutarlılık açısından, siyaset adamına güvenirlik açısından kesinlikle gözardı edilemeyecek bir değerlendirmeyi beraberinde getiriyor.

Değerli Arkadaşlarım,

Bütün bunları iktidar deneyiminin sosyal demokrasiye ne kazandırdığı konusunun muhasebesini yaparken ortaya atıyoruz. Bir siyasi tartışma başlatmak için değil. İktidara bir programla geleceksiniz, bir platformla geleceksiniz, halktan bu doğrultuda oy isteyeceksiniz. İktidara geleceksiniz ve söylediklerinizin tam tersini, en küçük bir tedirginliğe düşmeden yapacaksınız, yapabileceksiniz. Bu, iktidar deneyiminin sosyal demokrasi açısından yararlı ol-

masını engelleyen temel nokta olmuştur. Bugün izlenen politika aslında Anavatan Partisi politikasıdır. İktidar muhalefet döneminde söylediklerini bir kenara bırakmış, o zaman iktidarda bulunan Anavatan Partisi'nin her temel konudaki siyasetini üç aşağı beş yukarı benimsemiş ve aynen uygulanmıştır. Demokrasi konusunda, Anayasa konusunda, YÖK konusunda, demokratikleşme konusunda, olağanüstü hal konusunda, Çekiç Güç konusunda, Irak'a askeri müdahale konusunda izlenen politikalar, özü, kökü, çıkış noktası itibariyle, "onu değiştireceğim" diye yıllarca meydan meydan dolaşıp ortaya çıkmış olan siyasi partilerin değil Anavatan Partisi'nin politikalarıdır. Hala bu politikalar yürütülüyor. Öyle sanıyorum ki, bu sadece şimdi belirttiğim alanlarla da sınırlı değildir. Birazdan bakacağız; ekonomide, diğer alanlarda da aynı anlayış sürüyor. Bu manzaraya bakarak diyorum ki bugün Anavatan Partisi hükümetin içinde değildir. Ama Anavatan Partisi politikalarıyla iktidardadır. Bugün Sosyal Demokrat Halkçı Parti hükümetin içindedir. Ama sosyal demokrat politikalar iktidarda değildir.

Şimdi, hükümetin ekonomide hangi alanda bu politikaları uyguladığına değinmek istiyorum. Ekonomi politikasının temel dayanağı olan vergi politikası ile ilgili olarak gerçekleşenlere bakmak gerekiyor önce: Bir vergi tasarısı hazırlandı. Bu vergi tasarısında sosyal demokrat bakış açısını yansıtan, sosyal demokrat anlayışı dile getiren en küçük bir gayret, bir adım var mıdır? "Asgari ücretten vergi almayacağız" diyorduk. Asgari ücretten vergi

almamaya dönük en küçük bir girişim dahi yok. Adı dahi anılmıyor. Bir trilyon asgari ücretten vergi almamanın bedeli 22 trilyon. Türkiye'de 22 trilyon teşvik dağıtılıyor ama, işçinin asgari ücretinden vergi almamak için gerektiği halde harcanamıyor.

Değerli Arkadaşlarım,

Bir özelleştirme politikası yürütülmek isteniyor. Sosyal demokrasinin bu konuda tutumu ortada. Hükümet programı bir kurum öngörüyordu. KİT'ler önce özerkleştirilecek, rasyonelleştirilecek, ekonomik bakımdan güçlendirilecek, ondan sonra satılacaktı. Ne oldu? Bu konuda en küçük bir adım atılmadı. En küçük bir arayış, bir çaba içine girilmedi. Bugün parlamentoya sunulan By Pass yasasıyla hükümetteki bir bakan yeni öğreniyor ki, bırakınız bu konuda parlamentonun ve hükümetin yönlendiriciliğini, atanmış olan yönetim kurulları eliyle özelleştirmenin uygulanması söz konusudur. Yıllarca ANAP modeli özelleştirmeye karşı mücadele edildi. Blok satışa karşı mücadele edildi. Kapalı kapılar arkasındaki pazarlıklarla satışa itiraz edildi. Önce çalışanlara satılmalıdır denildi. Ne oldu? Bu konuda en küçük bir değişiklik söz konusu mu? ANAP'ın özelleştirme politikası aynen yürürlükte değil mi?

Değerli Arkadaşlarım,

Ekonominin diğer alanlarında da bu manzara kendisini gösteriyor: Yolsuzluklar en temel şikayet konusuydu. İktidara hesap sormak için geleceklerdi. Bir yılı geçti. Hangi hesap soruldu acaba? Hangi hesap soruldu? Hangi hesa-

bı sormanın hazırlığı yapıldı. Bugün ne yazık ki üzüntü ile görüyorum, iktidardaki siyasi partiler geçmiş dönemden hesap sormayı bir yana bırakınız, hızla hesap sorulacak bir noktaya doğru yuvarlanıyorlar. Siyasette dürüstlük, Cumhuriyet Halk Partisi geleneğinin en temel dayanak noktasıdır. Kamu yararı, siyaseti kişisel zenginleşme için değil, toplum için yapma anlayışı Cumhuriyet Halk Partili'nin duygu ve düşüncesinin ana noktasıdır. Ne oldu bu mirasa? Ne oldu bu geleneğe? Cumhuriyet Halk Partisi'nin devamıyız diyen insanlar her gün gazete manşetlerini kaplayan yolsuzluk olayları karşısında hiç mi vicdan sızlaması içine girmezler.

Günümüzde artık yolsuzluk olayları yeni noktalara gelmeye başladı. Şimdi artık işçi kadrolarının satıldığını öğreniyoruz. Kredi, ihale yolsuzlukları alışılmış, denenmiş yöntemler oldu. Şimdi bu hükümet döneminde kadroların işsizlikten kıvranan, bir ekmek kapısı peşinde koşan insanlara, parayla satıldığını resmi ağızların iddialarıyla görüyoruz, öğreniyoruz. Devletin valisi çıkıyor, bakanın yüzüne karşı söylüyor: "Atamaları Ankara'dan, Bakanlıktan yapıyorsunuz, bunun sonucunda da işçi kadroları satılmaya başlandı" diyor.

Değerli Arkadaşlarım,

Bunun cevabını hala alamadık. Bir Vali'nin Bakanlar Kurulu'nda bakana saygısızca davranmasının tepkisini gördük de bu iddianın cevabını öğrenemedik. Bunun cevabını öğrenmek istiyorum ben. Satılıyor mu satılmıyor mu? İşçi kadroları bu Bakanlıkda satıldı mı sa-

tılmadı mı, bunu öğrenmek istiyoruz.. "Yok böyle bir şey" kabilinden yarım ağız açıklamalara Vali'nin verdiği cevap şu: "Sayın Bakan gelsin Şırnak'a da halkın önünde konuşalım, tartışalım. Bu iddiasını orada söylesin" diyor. Bunun da cevabını duyamadık.

Değerli Arkadaşlarım,

İhaleler partiden dağıtılıyor. Partizanlık ne yazık ki bir iktidar uygulaması olarak, bir yolsuzluk yöntemi olarak, bir ihale kapatma aracı olarak, bu iktidarla birlikte uygulanmaktadır. Her gün bu konuda yeni yeni açıklamalar duyuyoruz. Televizyon haberlerinde icraatler dinliyoruz; hükümet üyelerinin yakınlarının kamu kuruluşlarını, özelleştirilmek istenen orman ürünleri fabrikalarını, orman sanayi ürünlerini nasıl değerlendirdiklerine ilişkin, nasıl kapattıklarına ilişkin haberlerle, bilgilerle doluyor. Kimsenin kılı kıpırdamıyor. Artık yolsuzluk, kirli bir hava gibi, içinde yaşayan insanların alıştığı bir noktaya gelmeye başladı. Kimse ne soru soruyor, ne cevap veriyor, ne de açıklama yapıyor. Bu olaylar birbirini takip ederek, sürüp gidiyor. Teşvik uygulamaları yeni partizanlık yöntemleri olarak hazırlanıyor. Bunları dikkatle izliyoruz. Önümüzdeki günlerde bu uygulamaları kamuoyumuzun önüne açıklıkla taşıyacağız ve uygulamalardaki partizanlığa karşı Cumhuriyet Halk Partisi olarak mücadelemizi sürdüreceğiz.

Değerli Arkadaşlarım,

Bütün bunlarla ortaya koymak istediğim şu: Bir yılı aşkın bir süredir sosyal demokrasinin

bir kesimi olarak iktidardayız. 500 güne yaklaşılan şu günlerde iktidar deneyimi sosyal demokrasinin aradığı gençlik aşısını, kuvvet aşısını ona verdi mi, vermedi mi? verebilir mi, veremez mi? Sosyal demokrasinin içine sürüklendiği sıkıntıdan bu siyasi yapılanma aracılığı ile kurtulma şansı artmış mıdır, artmamış mıdır? Böyle bir umut var mıdır, yok mudur? Yarın bir seçim olduğunda, bu siyasi yapılanma içinde sosyal demokrasi bütün bu uygulamaların hesabını verebilecek midir? Bugün, 20 Ekim 1991 seçimlerinden sonra ortaya çıkan sıkıntı, iş başındaki sosyal demokrat parti deneyimiyle daha da gelişmiş, daha da yoğunlaşmıştır. Bugün bir yeni çıkış yolu ihtiyacı, yeni bir yapılanma gereği, sosyal demokrasiye sahip çıkacak yeni bir arayış, siyasal yaşamımızın temel bir gereksinimi haline dönüşmüştür. Var olan siyasi yapılanma çürümüştür, köhneleşmiştir, eskimiş, tıkanmıştır. O siyasi yapılanmayla sosyal demokrasinin yeni ufuklara, yeni geleceklere, yeni iddialara yönelmesi kesinlikle sözkonusu olamaz.

Değerli Arkadaşlarım,

Sorun bu, sıkıntı bu, gelinen nokta bu. Bu noktaya gelinmesinde Cumhuriyet Halk Partisi'nin hiçbir katkısı olmamıştır. CHP, iktidardaki sosyal demokrat hareketin böyle bir çıkmazın içine girmesine dönük hiç bir sorumluluk sahibi değildir, hiç bir rolü, etkisi, katkısı yoktur. 20 Ekim 1991 başarısızlığı, CHP ayrı bir siyasi parti haline gelmeden önce ortaya çıkmıştır. Bir yıldan beri yaşanan iktidar deneyiminin ortaya koyduğu çıkmaz, başarısızlık, çelişki ve

tutarsızlıklar CHP'nin tamamen dışında gerçekleşmiştir. CHP, bu tablonun bir parçası olarak değil, bu tablonun ortaya koyduğu çıkmazın aşılması için bir arayış olarak ortaya çıkıyor. Kurultayımızın önündeki görev, sosyal demokrasinin bu uygulamalardan ibaret olmadığını, iktidardaki sosyal demokrat partinin sosyal demokrasinin temel tezlerine, iddialarına, projelerine bağlı kalmadığını görerek, yeni, tertemiz, erdemli bir sosyal demokrat programın, politikanın, siyasi çıkış yolunun var olduğunu Türkiye'ye göstermektir.

Değerli Arkadaşlarım,

Bu nedenle bizim sorumluluğumuz sosyal demokrasiyi hakettiği noktaya çekmektir. Sosyal demokrasinin gölgelenen, eriyen, kaybolan şansını yeniden yaratmak, yeniden yaşatmak, oluşturmak istiyoruz. Bu olumsuz noktaya gelinmesinde Cumhuriyet Halk Partisi'nin hiç bir rolü yoktur. CHP bu olumsuz tabloyu aşma arayışındadır. İnanıyorum ki, Türkiye'ye gerçek bir sosyal demokrasiyi sunmak, getirmek şansı vardır.

Değerli Arkadaşlarım,

Sosyal demokrasi, bir sağ siyasal partinin himayesinde, onun sunacağı üç-beş bakanlıkta iktidar olma projesine indirgenebilecek bir ideoloji değildir. Sosyal demokrasinin misyonu, iddiası bir sağ siyasal partiye intihak ve iltica etmek, O'na yardımcılık yapmak değildir. Sosyal demokrasinin ufkunu, bugün yıpranmış, çürümüş koalisyon içinde bir başbakan yardımcılığı ile sınırlamaya hiç kimsenin hakkı

yoktur. Sosyal demokrasi Türkiye'de tam iktidar hakkına ve iddiasına sahip bir siyasal ülküdür. Sosyal demokrasinin hedefi, hiçbir sağ siyaset adamının yanında bir başbakan yardımcılığı değil, o sağ siyaset adamının işgal ettiği yerin ta kendisidir. Tam iktidar, başbakanlıktır.

Değerli Arkadaşlarım,

Böyle bir iddia bizim iddiamızdır. Türkiye'ye sahip çıkmanın, Türkiye'yi yeniden inşa etmenin, yarının Türkiye'sini oluşturmanın, geleceğin toplumunu şekillendirmenin iddiasıdır. Üç buçuk bakanlıkla kırmızı plakalı arabalarla, ihale pazarlıklarıyla sosyal demokrasinin özlemini, bekleyişini, umutlarını tatmin etmek mümkün değildir. Biz bu çerçeve içinde, sosyal demokrasinin tarihi misyonuna sahip çıkmak ve ufkunu genişletmek için CHP olarak çıktığımız büyük yolculukta bir süre önce sosyal demokrat hareketin toparlanması, bütünleşmesi için bir çağrı yaptık. Bu öneriyi hangi anlayışla yaptığımızı, bu önerinin altındaki temel düşünceyi bir kez daha dikkatinize sunmak istiyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Düşündük ki sosyal demokrasinin zaman yitirmeden, gereksiz çekişmeleri, sürtüşmeleri bir yana bırakarak olabildiğince çabuk en güçlü siyasal hareket haline yeniden dönüşmesi lazım. Sosyal demokrasinin etkinlik kazanması lazım. Sosyal demokrasinin etkinlik kazanmasını sağlayacak temel koşullardan biri bütünleşmedir, birleşmedir. Bütünleşmenin, birleş-

menin tek başına sosyal demokrasiyi etkinleştirmeye yetmeyeceğini biliyoruz, görüyoruz. O nedenle birleşme, bütünleşme, sosyal demokrasinin etkinleşmesinin yeter koşulu olmayabilir. Bütünleşme otomatik olarak etkinleşmeyi sağlamayabilir. Ama bütünleşmenin buna güç katacak bir koşul olduğunu düşünüyorum. Bütünleşmenin bize getireceği şansı iyi kullanırsak, gereğini yerine getirirsek, işte o zaman Türkiye'de tarihi bir görevi yerine getirmiş oluruz. O nedenle hiç bir sosyal demokratın, hiç bir demokratik solcunun birleşme konusunda olumsuz bir tavra girmesini ben haklı bulmuyorum, doğru bulmuyorum. Bunun desteklenecek, özendirilecek bir tavır olduğuna kesinlikle inanmıyorum.

Öncelikle sağlıklı bir platform oluşturmamız lazım. Bütünleşme tek başına yetmez. Hangi platformda bütünleştiğimizi, halkımıza ne söyleyeceğimizi, nasıl bir gelecek vaadettiğimizi, nasıl bir Türkiye tasavvur ettiğimizi ortaya koymak durumundayız. Elbette bunu gerçekleştirecek kadroları üretmek durumundayız. Ama birleşme, bütünleşme bu arayışa niçin engel olsun. Birleşme, bütünleşme, bu anlayışla aynı zamanda gerçekleştirilir. Türkiye'de sağlıklı bir platformda, doğru yaklaşımlarla, etkin kadrolarla sosyal demokrasinin zaferi, başarısı sağlanabilir. Bu konu çok konuşuldu; Herkes ilke düzeyinde genel ve yuvarlak sözlerle bu konudaki olumlu tavrını ortaya koydu. Ama sonuç yok. Bu manzara karşısında CHP olarak düşündük ki, artık konuyu soyut konuşmayı bırakıp somut öneriler getirmek lazım.

Önce bütünleşmenin adresini belirlemek gerekiyor: "Size somut ve açık söylüyorum bütünleşmenin gerçekleşeceği çatı, adres CHP'dir" Biz açık söylüyoruz; "Cumhuriyet Halk Partisi'nde bütünleşme" diyoruz. "Niçin Cumhuriyet Halk Partisinde bütünleşme" sorusuna da cevap veriyoruz; bundan daha geçerli, daha doğru, daha inandırıcı, daha yararlı bir öneriyi kim getiriyorsa çıksın söylesin, onu da dinlemeye, onu da anlamaya hazırız. Birleşmenin adresi konusunda bir ihtilaf varsa, herkes kendi tezini söylesin, konuşalım. Niçin CHP, diyoruz. Çünkü Cumhuriyet Halk Partisi birleşmenin önünde bir engel değil, birleşmenin önünde bir şanstır. Cumhuriyet Halk Partisi, dünyada benzeri olmayan çok özel bir partidir. CHP, Ulusal Kurtuluş Savaşını gerçekleştirmiş, dünyada emperyalizme karşı ilk kez bağımsızlık savaşını zafere ulaştırmış bir partidir. CHP, Atatürk devrimlerinin, laikliğin, Cumhuriyet'in partisi, kadın haklarının partisi, tebalıktan vatandaşlığa geçişin partisi, bu, çağdaşlığın partisi, bu, demokrasinin, halkın partisi. CHP, demokrasi anlayışını Türkiye'ye getiren partidir. İktidardaki gücünü, haklılığını Ulusal Kurtuluş Savaşı'ndaki başarısından alan bir kadronun çok partili yaşama geçişi sağlamanın örneğini veren parti CHP'dir. CHP, "İktidar artık seçimle belirlenecek, halk bizi istemiyorsa gitmek boynumuzun borcudur, yeni düzenimiz bu olacaktır, demokrasi olacaktır" diyebilmiştir. CHP, iktidardan inme örneğini vermiştir. Türkiye'de demokrasinin ilk adımları CHP ile atılmış, demokrasiyi Türkiye'ye CHP getirmiştir. Demokrasi konusunda

hala eksiğimiz, gediğimiz var. Bunca yıl geçti, 14 yıldır CHP siyasal yaşamımızda yok. İnşallah bundan sonra eksik demokrasimizi, noksan demokrasimizi tam ve yaşanan bir demokrasi haline getirmek de Cumhuriyet Halk Partisi'ne nasip olacaktır.

Cumhuriyet Halk Partisi emeğin partisidir. Emeğe saygının, sosyal hakların partisidir. "Sosyal demokrasi", "sol parti", "sol" kavramlarını Türkiye'ye getiren parti CHP'dir. Sol kavramının bedelini ödeyeceğini bile bile bunu bir çağdaşlaşma, bir demokratlaşma, bir uygarlaşma görevi olarak algılayarak, Türkiye'ye kazandıran, solu meşrulaştıran partidir.

Bir zamanlar Cumhuriyet Halk Partisi "Ortanın Solu" dediği zaman "Moskova'ya Moskova'ya" diyen siyaset adamları gün döndü, keser döndü, sap döndü "biz de sosyal demokratız" diye seçimlere girdiler. Göstermelik Sosyal Demokrat sözcüklerle oylar aldılar. Yanlarına da bir Sosyal Demokrat siyasi partiyi yerleştirdiler. Ama göstermelik yaklaşımlarla sosyal demokrat olunmuyor.

Şimdi biz diyoruz ki, adres Cumhuriyet Halk Partisi olmalıdır. Çünkü Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye'nin bir tarihsel birikimidir. Bir ulusal varlığı, zenginliğidir. Bizim değil, kurultay delegelerimizin değil, parti yöneticilerimizin değil, il başkanlarımızın değil, hayatında bir kez bile Cumhuriyet Halk Partisi'ne oy vermemiş bile olsa, bütün yurttaşlarımızın zenginliğidir, varlığıdır Cumhuriyet Halk Partisi...

Siyasetin erozyona uğradığı, bölündüğü,

parçalandığı, kimliksizleştirildiği bir dönemde Cumhuriyet Halk Partisi, Türkiye'nin en saygın, güvenilir siyasal simgesi olarak yeniden Türkiye'nin önünde. Bu bir şanstır, bu bir engel değildir. Bir imkandır, bir fırsattır. Bunu değerlendirelim diyoruz. Eğer birleşmeyi düşünüyorsanız biz diyoruz ki Cumhuriyet Halk Partisi'nde birleşelim.

Değerli Arkadaşlarım,

Başka bir önerisi olan varsa gelsin konuşalım. Hangi gerekçeyle, niçin bir başka parti? Anlatsın. Bizi inandırsın, sizi inandırsın, yurttaşımızı inandırsın bakalım.

Değerli Arkadaşlarım,

Adres Cumhuriyet Halk Partisi. Orada birleşelim. Aslında, bizim bu iddialarımızın haklılığını, bu önerimize en sıcak bakmak istemeyenler bile, bu önerimizden hiç hoşlanmayan insanlar bile görüyorlar. Bunun haklılığından, bunun doğruluğundan kimsenin kuşkusu yok. Nasıl kuşkusu olabilir ki? Bu Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Herkesin bir yerinden çalıştığı, bilinçlendiği, yararlandığı, bir siyasi kurum olan Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Ben siyasal yaşamımı, siyasal bilincimi Cumhuriyet Halk Partisi içinde sağladım. Cumhuriyet Halk Partisi bir okuldu, bir üniversite idi. Türkiye'de doğru ile yanlışı, iyi ile kötüyü, güzelle çirkini öğrendiğimiz, erdem ve erdemsizliği öğrendiğimiz, sol saygısını, demokrasi sevgisini, ulusal bağımsızlık onurunu öğrendiğimiz ana çerçeve, kuruluş Cumhuriyet Halk Partisi... Kimin ne şikayeti olabilir Cumhuriyet Halk Partisi'nden? Sayın Ecevit yıllarca Cumhuriyet Halk Parti-

si'nde Genel Sekreterlik, Genel Başkanlık yaptı. Siyasal yaşamının en onurlu dönemlerini Cumhuriyet Halk Partisi'nin Genel Başkanı olarak, Cumhuriyet Halk Partisi hükümetlerinin Başbakanı olarak gerçekleştirdi. Sayın Erdal İnönü, Cumhuriyet Halk Partisi'nin siyasi atmosferi içinde yetişti, büyüdü. Babası ikinci Genel Başkanımız büyük İsmet İnönü... Aynı havayı teneffüs etmişiz, aynı ortamın içinden çıkıp gelmişiz. CHP'nin cumhuriyetimize verdikleri ortada, bizlere verdikleri ortada. Toplumumuza, halkımıza, ülkemize verdikleri ortada... Böyle bir partiden daha uygun bir siyasi bütünleşme çatısı olabilir mi? Kim ne söyleyebilir? Cumhuriyet Halk Partisi'nde birleşmeyelim de nerede birleşelim? Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet Halk Partisi'nde bütünleşmeyeceğiz de 12 Eylül sonrası askeri dönemin yöneticileri tarafından "iyi çocuktur, uygundur, arkadaşımızı görevlendirelim, o kuruversin" diye yola çıkardıkları siyasi partide mi bütünleşeceğiz. 1984 yerel seçimlerinde %24 oy aldığı halde, %8 oy almış bir siyasi partinin içine girmekte sakınca görmeyeceksiniz ama Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet Halk Partisi'nin içine girmekte tereddüt göstereceksiniz, kim inanır buna.

Değerli Arkadaşlarım,

Biz Cumhuriyet Halk Partisi'nde birleşelim diyoruz. Aslında bunun doğruluğunu herkes görüyor. Kimsenin buna itiraz etmesi mümkün değil. İtiraz edemiyorlar. Açıkça söylenemiyor. Ben böyle düşünen insanları rahatlatır diye

önerimi biraz daha geliştirdim. Çünkü düşünüyorum ki, bu görkemine, bu haklılığına rağmen, Cumhuriyet Halk Partisi'nde birleşelim önerimize sıcak bakmayanlar aslında şöyle düşünüyorlar: Tabii Deniz Baykal Cumhuriyet Halk Partisi'ne Genel Başkan oldu, şimdi çıkıyor diyor ki, "Cumhuriyet Halk Partisi'nde birleşelim." O'nun derdi Cumhuriyet Halk Partisi'nde birleşmek değil, "O'nun derdi kendi Genel Başkanlığında, kendi etrafında sağlamak birleşmeyi." "Biz bunu istemiyoruz, o nedenle uzak duruyoruz" diye akıllarından geçirenler vardır anlayışıyla, ben de çıktım dedim ki, "arkadaşlar biz Cumhuriyet Halk Partisi'nde birleşelim derken, benim Genel Başkanlığım etrafında birleşelim demek istemiyoruz. Geliniz Cumhuriyet Halk Partisi'nde birleşme kararını alınız. Bu konuda güven verici, iyi niyetli somut bir girişim başlatınız, 9 Martta bizim kurultayımız var, o kurultayda ben şimdiden açıkça ilan ediyorum ki, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanlığına aday olmayacağım." Cumhuriyet Halk Partisi benim partim değil, Cumhuriyet Halk Partisi benim partim olmadan önce, senin partin, hepimizin partisi... Gelin sahip çıkın partinize, dağılmayalım, parçalanmayalım, kurda kuşa yem olmayalım. Türkiye'nin bu bunalımlı döneminde sosyal demokrasiyi iktidara bir an önce taşıyalım.

Sorun kişi sorunu değildir. Açıkça ortaya koyuyorum. "Ben aday olmayacağım dedim" kim aday olacaksa gelsin. Hep beraber bu işi göğüsleyelim, alalım götürelim. Kurultayımız açıldı. Yarın 10 Mart, yarın seçimler var. Adaylık için müracaatın son anına kadar bu konu-

daki en küçük bir olumlu gelişme karşısında sözümün gereğini yerine getireceğimi kurultayımızın önünde bir kez daha söylüyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Biz öneriyi yaptıktan sonra tabii bir şaşkınlık ortaya çıktı. Susma hakları kullanıldı, zemin yoklamaları yapıldı, çalı dipleri taşlandı ve bir süre sonra anlaşıldı ki, bu konuyla ciddi bir biçimde bu aşamada ilgilenme eğilimi yoktur. Niçin yoktur? Çünkü, iktidar konumu o siyasi parti için yeterli sayılmaktadır.

Değerli Arkadaşlarım,

Bu varsayımın doğru olmadığı yaşanarak görülecektir. Bu önerimizle ilgili kamuoyunda bir belirsizlik görüyorum. Bu belirsizlikle ilgili bir ek açıklamayı da buradan yapmak istiyorum.

Bizim önerimizin içtenliği, geçerliliği ortaya çıktıktan sonra, bazı çevreler bunun da arkasında bir oyun, bir tuzak, bir tertip arama anlayışı içinde yine senaryolar üretmeye başladılar. Aslında bu yaklaşım üzerinde önemle durmamız gerektiğini düşünüyorum. Siyasette içtenlik, açıklık, berraklık o kadar kalmamış ki, siyaset o kadar erozyona uğramış ki, böyle çok önemli bir konuda yapılmış bir açıklamanın arkasında bile bir tuzak, bir senaryo, bir tertip aramak ne yazık ki siyaset hayatımıza hala egemen gözüküyor. O anlayışın etkisinden kendisini kurtaramamış olanlar için söylüyorum. Onlar düşündüklerini şöyle ifade ettiler, yazanlar da oldu. "Efendim Cumhuriyet Halk Partisi kurulmuş, örgütlerini oluşturmuş,

delegelerini seçmiş, şimdi Kurultayını da topluyor. Bu aşamada Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı olarak Deniz Baykal'ın "Ben Genel Başkan adayı olmayacağım" açıklamasının ne önemi var. Ne olacak yani, öteki siyasi partiler Cumhuriyet Halk Partisi'ne katılacaklar, belki Cumhuriyet Halk Partisi'nin bu yönetim tarafından oluşturulan delegasyonu gelecek olan kişileri seçecek, göreve de getirecek bir süre için. Ama en kısa bir süre sonra tekrar onlar diyecek ki, "tamam sizin işiniz bitti, çekilin kenara" ve arkadan Deniz Baykal tekrar gelecek.

Değerli Arkadaşlarım,

Herkes çok iyi anlasın. Biz bütünleşmede diğer partilerin Cumhuriyet Halk Partisi'nin oluşmuş siyasal yapısına teslim olmalarını istemiyoruz. Ben Genel Başkan adayı olmayacağımı kendi adıma söyledim. Kurultay delegeleriyle bu konuyu konuşmadım. Ama zihnimde en küçük bir tereddüt yok ki, eğer diğer siyasi partiler bütünleşme konusunda ciddi bir adım atacak olurlarsa, sadece Genel Başkan olarak ben değil, Cumhuriyet Halk Partisi'nin bütün delegeleri, yönetim kadroları da, gelecek siyasi partiler de kardeşçe beraber olmanın gereğini yapmaya, benim gösterdiğim özveriyi onlar da aynen tekrarlamaya hazırdırlar.

Biz kimseye tuzak kurmuyoruz, kimseye tertip yapmıyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi'ni hızla geliştirmek, güçlendirmek istiyoruz. Buna katkı yapacak bütün siyasi partilerle herşeyi kardeşçe paylaşmaya, birlikte yeni oluşumları

gerçekleştirmeye hazırız. İşte budur Cumhuriyet Halk Partililik. Değerlendirilmesi gereken budur.

Değerli Arkadaşlarım,

Cumhuriyet Halk Partisi'nin bu önerisini, güçlüklerine, sıkıntılarına, gelecekle ilgili umutsuzluğuna bağlama anlayışı da var. Açıkça buradan ifade ediyorum; bizim bu tutumumuz kendimize güvenmediğimizden değil, tam tersine kendimize güvenden kaynaklanıyor, iddiadan kaynaklanıyor, güçten kaynaklanıyor...

Kendimize güvendiğimiz içindir ki, herşeyi herkesle paylaşmaya hazır olduğumuzu söylüyoruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Cumhuriyet Halk Partisi geride bıraktığımız altı aylık süre içinde olağanüstü güç koşullarda bir büyük çalışmayı gerçekleştirdi ve bugünkü bu güzel, muhteşem tabloyu ortaya koydu. Bu insanlara dikkatle bakınız. Bu insanlar Türkiye'nin geleceğine dönük iddianın sahibi olan yeni bir kadroyu temsil ediyor. Yeni bir siyaset anlayışını temsil ediyor. Yeni bir siyasi kaliteyi, yeni bir siyasi niteliği temsil ediyor. Bu insanların içinde 20 yıllık bir demokrasi mücadelesinin her aşamasında, omuz omuza birlikte mücadele ettiğimiz insanlar var. 12 Mart'ın bunalımını birikte göğüslediğim arkadaşlarım var. Demokrasi kavgasını birlikte verdiğimiz insanlar var. Bu insanların arasında siyasete daha düne kadar adım atmamış, siyasi parti tezgahlarından, siyasi parti kulislerinden geçmemiş, siyasi parti tercihini ortaya koyma-

mış, ilk kez Cumhuriyet Halk Partisi'nde siyasete giren yepyeni insanlar var. Bu geleceğin Türkiye toplumunun sağlıklı bir üretimi, sağlıklı bir sentezi olarak gözüküyor. Böyle bir oluşumu altı ay içinde gerçekleştirdik.

Siyasi Partilerin açılmasına izin veren yasa, siyasi partilerin açılıp derhal bir siyasi partiye iltihak edeceği umuduyla çıkmış bir yasadır. Gerçekçi, uygulanabilir değildir. 6 aylık bir sürede, üyeniz yok, üye yazacaksınız, seçim yapacaksınız, örgütler kuracaksınız, kongreler yapacaksınız ve 6 ayın sonunda kurultaya gideceksiniz. Karda, kışta, kıyamette, bunu yapacaksınız.

Değerli Arkadaşlarım,

Bu mucizeyi Cumhuriyet Halk Partisi gerçekleştirdi. Türkiye'de bunu sadece Cumhuriyet Halk Partisi yapmıştır.

Değerli Arkadaşlarım,

Cumhuriyet Halk Partisi bir yandan aşağıdan yukarıya doğru şekillendirilirken diğer yandan da yeni, çağdaş bir bakış açısını, geleceğe dönük projeler ve iddialar sergilemeyi başarmıştır. Bugün biz, sadece hepimizin onurlu, şerefli bir siyasal partiyi yeniden yaşatmak gerektiğine inandığımız için değil, Türkiye'nin bu tıkanmış, bu çürümüş ortamında, Cumhuriyet Halk Partisi misyonunun tamamlanmadığına, Türkiye'nin Cumhuriyet Halk Partisi'ne ihtiyacı olduğuna inandığımız için Cumhuriyet Halk Partisi'ni açıyoruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Türkiye'de bugünkü ortam böyle mi devam

edecek? Bu kadrolar, bu siyasi partiler, bu yapılanma, bu siyaset üslubu Türkiye'yi daha yıllarca yönetmeye devam mı edecek? Muhalefette bir türlü konuşacaksınız, iktidara geldiğiniz zaman bir başka türlü davranacaksınız. Sorunların kaynağına, köküne yönelmeyeceksiniz, sorunların faturasının size çıkmamasını sağlamak için bütün enerjinizi, gayretinizi seferber edeceksiniz. Siyaset bu olacak. Türkiye'nin bu sorunları giderek büyüyecek, giderek birikecek, yoğunluk kazanacak ve Türkiye büyük bir potansiyele sahip olduğu halde ne yazık ki çıkmazda bir ülke konumunu hala sürdürmeye devam edecek. Bu böyle gitmeyecektir. Cumhuriyet Halk Partisi geleceğe dönük bir atılımın iddiasıdır.

Geçenlerde Manisa'ya gittim. Manisa'da muhteşem bir kongre yaptık. Manisa'lı arkadaşlarımı selamlıyorum bu vesileyle. Salonlara sığmadık, bir miting yaptık. Meydanda kongre yaptık. Dikkatimi çeken bir pankart vardı. Manisa'lı partililerimiz şöyle yazmıştı: "üzülme Türkiyem artık Cumhuriyet Halk Partisi var" Türkiye'yi yeniden kurmak, Türkiye'yi kurtarmaktan daha zor değildir. Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi'nin önünde Türkiye'yi yeniden kurma iddiası var. Türkiye bunu bekliyor. Türkiye'nin çok köklü değişimlere gereksinmesi var. Türkiye uzlaşmayı bekliyor, barışı bekliyor, kardeşliği bekliyor. Türkiye'de terörü belki yeniyorsunuz, belki silahla susturuyorsunuz, ama Türkiye'de demokrasi ve insan hakları içinde, topluma sevgi, devlete saygı anlayışını kökleştiremiyorsunuz. Türkiye'de bunun yapılmasına ihtiyaç var. Türkiye'de demokrasinin

tüm Türkiye sınırları içinde yaşama geçirilmesine ihtiyaç var. Şırnak'ta demokrasi varsa, Ankara'da da demokrasi var. Barışa, kadeşliğe, uzlaşmaya, sevgiye ihtiyaç var. Türkiye'de Kürdü, Arnavutu, Çerkezi, Gürcüyü Cumhuriyet'in eşit hukuka sahip kurucu insanı sayan, kimseyi köküyle, kökeniyle dışlamayan, hor görmeyen bir resmi anlayışa, bir devlet anlayışına ihtiyaç var. Cumhuriyet Halk Partisi'ni böyle bir uzlaşma misyonu bekliyor. Kardeşlik Türkiye'nin en önemli sorunu olmaya devam ediyor. Alevisine de, Sünnisine de aynı gözle bakan, herkesi kardeş sayan, kimseyi ayırmayan bir anlayışı Türkiye'de egemen kılmaya ihtiyaç var. Türkiye'de laikliğe sahip çıkmak gerekiyor. Sinsi sinsi, doğrudan-dolaylı perde önünde, perde arkasında 70 yıllık Cumhuriyetimizin temeli, dayanak noktamız laiklik ilkesini iktidar hevesiyle görmemezlikten gelerek, bir takım uygulamalara fırsat bırakan bir anlayışla değil, ona sahip çıkarak yeniden yaşatmaya ihtiyaç var.

Kuran kurslarına ortaokul haline dönüşme şansı tanınacakmış.

Değerli Arkadaşlarım,

Türkiye'deki laiklik anlayışının bir yönü inanç özgürlüğüdür, ibadet özgürlüğüdür. Hiç kuşkusuz Türkiye'de herkes dilediğine inanmakta, istediği gibi ibadet yapmakta, dinini öğrenmekte, öğretmekte tam bir özgürlüğe sahiptir. Bunun güvencesi Cumhuriyet Halk Partisi'dir: Bunun güvencesi Atatürkçü çağdaş laiklik ilkesidir. Elbette, herkes dinini öğrenecek, öğretecek, uygulayacak, hiç tereddüt yok. Türki-

ye'de eğitim kurumlarını dini esasa dayatarak geliştirme politikasını bu defa kuran kurslarına sıçratma anlayışı karşısında bir siyasi partinin ciddi yaklaşımına ihtiyaç var. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu tarihi sorumluluğumuzun gereğini yapıyoruz. İsteyen kuran kursuna gider. Milli Eğitim gözetimi altında. Ama orayı devletin resmi eğitim kurumu haline dönüştürmeye kimsenin hakkı yoktur. Kuran kursuna gidecek olan kuran kursuna gider, Ortaokula gidecek olan ortaokula gider. Laik ortaokula, Atatürkçü ortaokula.

Türkiye'nin idari sisteminin yeniden yapılandırılması gerekiyor. Türkiye artık Ankara'dan yönetilir olmaktan çıktı. Bu sözlerimizi artık diğer siyasi sözcülerin de ağzından duymaktan mutluluk duyuyoruz. Türkiye'nin köklü bir yeniden yapılanmaya ihtiyacı var. Türkiye'de bütün idari birimler, köyünden başlayarak, ilçesiyle, iliyle, il üstü yeni oluşumlarına kadar kendileriyle ilgili konularda, Anayasa'nın kendilerine vereceği çerçeve içinde, yasal ve yürütmeye ilişkin tam yetkilere sahip olmalı, kendi sorunlarını kendileri çözmelidirler. Kendi olanaklarını kendileri yaratabilmelidirler. Türkiye, bu merkeziyetçi yapının dışında yeni bir düzenlemeye Cumhuriyet Halk Partisi yönetimiyle taşınacaktır.

Büyük eğitim hamlesine ihtiyaç var. Çağın eğitim koşullarını, çağın bilgi toplumunu yakalayabilmesi için Türkiye'nin büyük bir atılıma ihtiyacı var. Eğitim sorununun çıkış noktası öğretmendir. Öğretmene hakettiği yeri, önemi vermeyen bir eğitim politikasının hiç bir sorunu çözmesi mümkün değildir. Cumhuriyet Halk

Partisi olarak biz, öğretmenden yola çıkan bir eğitim anlayışıyla Türkiye'de yeni bir atılımı gerçekleştirme kararındayız. Türkiye'nin buna ihtiyacı var, bunun gerçekleştirilmesi gerekiyor.

Türkiye'de sosyal demokrat partilerin artık sadece bölüşüm konuşan, yatırım, kalkınma, büyüme, sanayileşme sorunlarını kavramayan bir siyasal görüntüden çıkarılmasına ihtiyaç var. Cumhuriyet Halk Partisi bu anlamda bir çağdaş sosyal demokrat parti olarak büyümeyi ve bölümüşü eşit önemde görmektedir. Sosyal demokrasinin bir refah ideolojisi olduğu anlayışını Türkiye'de uygulamaya geçirme karârındayız. Bütün bunlar Türkiye'de yeni arayışlar, yeni yaklaşımlar olarak ortaya çıkıyor. Cumhuriyet Halk Partisi bunları önümüzdeki dönemde mutlaka gerçekleştirecektir.

Değerli Arkadaşlarım,

Bugün CHP'yi, kesin olarak açıyorsunuz. Artık geçici yönetimler dönemi bitiyor. CHP, gerçek yönetimleriyle, seçilen yönetimleriyle tabandan zirveye, zirveden tabana yeniden oluşuyor. Bugün CHP, gerçek anlamda siyasal yaşamdaki yerini yeniden alıyor. Artık CHP'nin baba ocağı tütüyor. CHP'ni açtık, evimizi açtık. Anahtarı soktuk, kapıyı açtık, ocağı yaktık, ateşi tüttürdük. Bacadan dumanı çıkarıyoruz. Baba ocağı artık tütüyor. Evimizde yapacak çok işimiz var, biliyoruz. Partimizi, evimizi tertemiz yapacağız. Tozunu, kirini, pasını atacağız. Bir bahar temizliği yapacağız. Pencerelerimizi açacağız. Havamızı yeniden şekillendireceğiz. Boyayacağız, badanamızı yapa-

cağız. Tadilatımızı yapacağız, baba ocağımızı yeniden tüten bir yaşam merkezi haline getireceğiz.

Cumhuriyet Halk Partisi'ne bu aşamada, henüz şu veya bu nedenle katılma kararı alamamış, değerli arkadaşlarımı yürekten anlayışla karşılıyorum. Herkesin kendi takvimi vardır. Herkesin işi gücü vardır. Yapılacak tayini vardır, kadrosu vardır, ihalesi vardır, sıkıntısı vardır, alınacak kredisi vardır, anlıyorum: Elbette uzun yıllar sonunda ortaya çıkmış bir iktidar olanağını arkadaşlarımız değerlendirmek isteyeceklerdir. Bunları anlayışla karşılıyorum. İşlerini görsünler, tayinlerini yaptırsınlar, sorunlarını çözsünler, baba ocağında yerleri açıktır. CHP'de herkese, hepimize yer var, yatakları serili onları bekliyor. Uygun gördükleri zaman hiç gocunmasınlar, çat kapı gelsinler. Gecesi gündüzü farketmez, hazırız, bekliyoruz. Ev hepimizin, ocak hepimizin, sahip çıksınlar ocaklarına...

Evimizi derleyeceğiz, toparlayacağız, herkesi bağrımıza basacağız. Otobüsümüzü çekeceğiz. Otobüsümüzün üzerine al bayrağımızı, kırmızı üzerine altı okumuzu işleyeceğiz. Ses düzenlerimizi kuracağız ve Anadoluya çıkacağız. Kasaba kasaba, bucak bucak dolaşacağız...

Onur konuğumuz, partimizin eski genel sekreteri, aramızda bulunan değerli Kasım Gülek'in bir zamanlar yaptığı gibi, biz de aynen öyle yapacağız. Düşünüyorum da CHP altı okuyla, otobüsü ile, eskisi-yenisiyle, kadınıyla, erkeğiyle, genci-yaşlısıyla Anadolunun yol-

larında "Dağ Başını Duman Almış" marşıyla dolaşırken, şimdi "tayinim var, işim var, kadrom var" diye kenarda duran arkadaşlarımın, kendilerini o otobüse atmaktan alıkoyabileceklerine inanamıyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Herşey şimdi başlıyor, yeniden başlıyor. Biz bu işi götürürüz, biz bu işi başarıyla götürürüz. Bu işi başarıyla götürmenin bütün birikimine ve hakkına sahibiz. Biz Cumhuriyet Halk Partisi'yiz. Arkamızda Gazi Mustafa Kemal Atatürk var, İsmet İnönü var, Bülent Ecevit var. İnsanımızı tanıyoruz, sorunlarımızı biliyoruz. Sosyal demokrasiyi biliyoruz. Sosyal demokrasiyi dünyada biliyoruz, Türkiye'nin geçmişinde biliyoruz, günümüzde biliyoruz. Halkı biliyoruz halkı, halkı kitaptan öğrenmedik biz, halkı dinleyerek öğrenmedik. Halkı yaşayarak, içinden çıkarak, toplumun içinden gelerek biliyoruz. Biz halkız halk. Yeniden doğarız ölümlerle.

Değerli Arkadaşlarım,

Bir büyük tarihi yolculuğa çıkıyoruz, arkamızda bulunan mirasın sorumluluğuna bilinçle sahip çıkıyoruz. Türkiye'nin gerçeklerini biliyoruz. Yeni bir Türkiye'yi oluşturmak iddiasını, inançla, kararlılıkla sürdürüyoruz. Biz CHP'nin tüm derslerini özümsemiş bir kuşağız. 1920'lerin kuşağı Türkiye'de toplumun savaşını kazandırdı, 1950'lerin kuşağı demokrasiyi kazandırdı, 1960'ların kuşağı solu, sosyal demokrasiyi, demokratik solu, emeğe saygıyı kazandırdı. Şimdi biz 2000'lere giden, 1990'ların kuşağıyız. Yeni bir Türkiye'yi 2000'li yılların Türkiye'sini, büyük Türkiye rönesansını ger-

çekleştirecek bir kuşak olarak görüyoruz kendimizi. Yeniden yapılandıracağız, yeniden kuracağız ülkemizi. Hak ettiği büyük rönesansa, büyük uzlaşmaya, atılıma, refaha, adalete, eşitliğe, kardeşliğe Türkiye'yi CHP'nin bir kuşağı olarak sizler, bizler taşıyacağız.

Bu sorumluluk, bu anlayış içinde, Cumhuriyet Halk Partisi'nin yeni siyasal dönemine girerken hepinize başarılar diliyorum. Büyük güçlükleri göğüsleyip yola çıkıyorsunuz, CHP'nin en şerefli görevlerinden birini üstlendiniz. CHP'ni bu noktaya kadar taşıyan Genel Yönetim Kurulu Üyesi değerli arkadaşlarımın her birine, her türlü tertibe, tuzağa, engellemeye, baskıya, çelmeye karşın inançla yola çıktıkları ve kafalarında ve yüreklerinde bulundurdukları anlayışı sürdürerek bu güne kadar CHP'nin şekillenmesine yaptıkları katkı için kişisel şükran ve minnet duygularımı sunuyorum. Hepsine teşekkür ediyorum. Çalışma arkadaşlarımızla birlikte büyük görev yaptık, bugüne geldik. Şimdi emaneti elinize sunuyoruz. Artık CHP'nin geleceğine siz karar vereceksiniz. Yeni bir kadroyu, çıkmadık candan umut kesilmez, belki de yeni bir Genel Başkanı seçeceksiniz. Ama bir şey kesindir, CHP'ni yaşatacaksınız. Çünkü, biz ve siz CHP'yi kapatmak için değil, yaşatmak için görev aldık. Şimdi bu görevin gereğini yeni koşullar içinde yapacağız. CHP'yi sonsuza dek yaşatacak bir büyük mücadelede önemli bir dönüm noktasını bugün gerçekleştireceğiz. Bu büyük sorumluluğu bizlerle paylaşan bütün dostlarımıza, tüm yurttaşlarımıza sevgiler, saygılar sunuyorum. Hepinize başarılar diliyorum.

"ANAP politikaları Hükümet'te"

CHP'nin Bahar Kurultayı'nda hükümeti sert bir dille eleştiren Deniz Baykal, "Demokrasi, anayasa, YÖK, demokratikleşme, Olağanüstü Hal, Çekiç Güç konusunda izlenen politikaların özünün ANAP'ın politikaları olduğunu" söyledi. Baykal, "ANAP hükümette değil, ama politikaları hükümette. Sosyal demokratlar hükümette, ama politikaları hükümette değil" diye konuştu.

İlk kadın divan başkanı

CHP'nin Bahar Kurultayı, hizbullah cinayetleri, başörtüsü, Hatip Müzisyen Sanatçılar Sureyya Ayvazoğlu'nun "Yüzüncü Asrımın

CHP Kurultay • Duyuk coşkunun savaş çalanlarına dönüştüğü bir ortamda yapıldı

CHP'de şenlikli kurultay

ANKARA ●MİLLİYET

CHP 26. olağan kurultayı dün Atatürk Spor Salonu'nda çalışmalarına başlarken, divan başkanlığına Türkiye'de ilk kez bir kadın getirildi. SHP eski milletvekillerinden **Bürgen Keleş**, kurultay başkanlığına oybirliğiyle seçilirken, başkan yardımcılıklarına da Diyarbakır İl Başkanı **Mesut Değer** ve Ankara İl Başkanı **Nail Gürmen** getirildi.

Atatürk ve Baykal'ın büyük boy posterlerinin salon dışına asılırken, partililer kurultaya yoğun ilgi gösterdiler

CHP 26. OLAĞAN KURULTAYI

Divan başkanlığına Türkiye'de ilk kez bir kadın getirildi. Bürgen Keleş, kurultayı yönetti. Baykal ezgiyi gösterileri yapıldı. Halk oyunları ve konser, partilileri coşturdu

ken, SHP'den Genel Sekreter yardımcıları **Ilım Yılmaz, Mustafa Gazioğlu**, ANAP Aydın Milletvekili **Yüksel Yalova**, eski milletvekili **Mehmet Pürdeloğlu**, DİSK Genel Başkanı **Kemal Nebioğlu**, Halk İş Genel Başkanı **Necmi Çelik**, TİSK Genel Başkanı **Bahattin Aktaşoğlu**, CHP eski genel sekreterleri parlamenter de katıldı.

Saat 11.30 sıralarında Genel Başkan Deniz Baykal, büyük sevgi gösterileri arasında salona girerken, "Türkiye-Baykal" sloganlarının atılması dikkat çekti. "Türkiye sesinde gurur duyuyor" sloganlarına atılan Baykal'ın kısa bir konuşmasından sonra masada kendisinin divan başkanlığına seçilmesinin bütün kadınlara verilen değerin bir göstergesi olduğunu belirterek, "Bu ne ilk ne CHP'nin kadın erkek eşitliğine verdiği önemin bir göstergesidir. CHP kadın hakları konusunda öncülük yapan partidir. Kadın, erkek, genç, ihtiyacı gereken dinamizme güvenmeyen, tüm sosyal demokratlar CHP çatısı altında birleşecektir" dedi.

Daha sonra yapılan gündem değişiklikleri için oylamalardan

KURULTAY KARARLARI

KURULTAY KARARLARI ÜZERİNE

9-10 Mart 1993 günleri toplanan 26. "CHP Büyük Kurultayı", çeşitli sorunları içeren bazı karar tasarılarını görüşmüş ve kabul etmiştir.

Bu tür bir uygulama, Türkiye'de ilk olarak CHP Kurultayı'nda yapılmıştır. 19 Temel Politika'nın belirlendiği bu karar tasarılarının ön çalışması CHP Genel Merkezi'nde kurulan bir komisyonca hazırlanmıştır.

Her İl'den bir temsilcinin katıldığı -Program ve Bildirge Komisyonlarınca oluşan- Ortak Komisyon'da görüşülüp, tartışılmış ve Büyük Kurultay'ca karara bağlanmıştır.

Bu kararların oluşumunda emeği geçen Komisyonlarımızın ve Kurultayımızın tüm değerli üyelerine teşekkür ediyorum.

Örgütümüzün bu önemli kararları, halkımıza, partililerimize, iletmelerini, her türlü konuşma ve söyleşilerle yansıtmalarını, değerlendirmelerini diliyorum.

DENİZ BAYKAL

CHP Genel Başkanı

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 1

12 EYLÜL ve ANAYASA

12 Eylül, 1982 Anayasa'sının başlangıç bölümünde yeralan haksız anlatımla "milletin çağrısıyla" girişilen kaçınılmaz bir harekat değil; demokrasinin gelişimine ve halkın temel hak ve özgürlüklerine karşı gerçekleştirilmiş bir darbedir.

Bu darbe ortamında ülkemizin bütün temel kurum ve değerleri yıpratılmış, "hukuk devleti" ilkesi ortadan kaldırılmış, sayısız insanımız haksızlıklara uğratılmış, Türkiye'nin ulusal yararları ve uluslararası saygınlığı ağır bir biçimde zedelenmiştir.

Toplumun erginliğine ve insan özgürlüğüne ağır saldırıların yaşandığı bu dönemde, Atatürk'ün adını dillerinden düşürmeyenler, O'nun hedeflediği çağdaş-çoğulcu demokrasi ve toplumun demokratik dinamiklerinin gelişmesine engel olmuşlardır. Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet Halk Partisi'ni ve diğer siyasal partileri kapatmış, Dil ve Tarih Kurumlarını ortadan kaldırmışlardır.

Bu nedenle CHP'nin öncelikli hedefi, 12 Eylül'ün tüm kurum ve kurallarıyla son bulmasını sağlamaktır. Bunun ilk ve temel koşulu, 12 Eylül Anayasası'nın yürürlükten kaldırılmasıdır.

CHP toplumsal uzlaşmayla gerçekleştirilecek ve demokratik, yasakçı olmayan, toplumu güçlendiren, bireyin hak ve özgürlüklerini güvence altına alan bir Anayasayı hedeflemektedir.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 2

KİŞİLİKLİ BİR TÜRKİYE

Türkiye sıradan bir ülke değildir. Bugünkü iktidar önce bu gerçeği kavramalı ve başka devletlerin politikalarının peşinde sürüklenmekten vazgeçmelidir. Ülkemize yakışan dış politika anlayışı, kendi hedeflerimizi, ulusal önceliklerimizi belirlemek ve onların inançlı takipçileri olmakla yaşatılabilir.

Dış politikanın her alanında CHP, Atatürk'ten devraldığı onurlu ve kişilikli mirası yaşatmakta kararlıdır.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 3

SOLDA BÜTÜNLEŞME VE ETKİNLİK

CHP, Türkiye Cumhuriyeti'ni bağımsızlık, eşitlik ve adalet temelleri üzerinde kuran partidir. Türkiye insanını ulus bilincine, kendini yönetmenin erdemine kavuşturmuştur. Toplumumuzda çok partili siyasal yaşama geçişin öncüsüdür.

CHP, toplumun ulusal ve nesnel varlığının, bağımsızlığının, eşitlik ve adalet değerlerinin güvencesidir.

Atatürk ilkelerinin saptırılması, yozlaştırılması ve yanlış yorumlanması da CHP'nin kapatılması yoluyla sağlanmıştır. Cumhuriyet'in ve partimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün ilkelerinin gerçek yorumu, CHP tarihinin içindedir. CHP, bu bağın tekrar koparılmasına ve ilkelerin amacından saptırılmasına izin vermeyecektir.

Tarihiyle, ideolojisi ve ilkeleriyle, Türkiye'yi yenileştirme hedefi ve dinamizmiyle CHP, ülkemizin en güçlü partisidir. CHP, Türkiye'de solun geleceğidir, sosyal demokratları bütünleştirecek çatıdır.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 4

KAMU YÖNETİMİNDE DÜRÜSTLÜK

12 Eylül rejimi, pek çok olumsuzluğun yanısıra siyasette ve kamu görevi anlayışında tehlikeli bir değer erozyonuna yol açmıştır. Günümüz Türkiye'sinde devletin ve hükümetin çeşitli katlarından yerel yönetimlerin çeşitli kademelerine kadar şaşkınlık verici usulsüzlük ve yolsuzluk olayları yaygındır.

Devleti yağmalama, vergi kaçırma, çıkar sağlama, siyasal amaçlı adam kayırma, adeta siyasetle birlikte anılır olmuştur.

CHP, kamu malına sahip çıkma, kamu görevlerinin ahlaki özelliğini her türlü çıkarın üzerinde tutma geleneği doğrultusunda siyasetteki kirlenmeye son verecektir.

Bu siyasal kirlenme, halkın demokrasiye olan inancını zedelemekte; siyasal partiler halkın gözünde çözüm üretecek demokratik kurumlar olmaktan çıkarak, devleti yağmalamanın bir aracı olarak görülmektedir.

CHP, kamu yönetiminin her alanında dürüstlük ve saydamlığı kurumsallaştırmayı amaçlamaktadır. Hükümet programında yolsuzlukların hesabını soracağız diyen iktidar, bugün yolsuzluklar nedeniyle hesap verecek duruma gelmiştir.

Kamu yönetiminin her kademesinde dürüstlük ve saydamlığı kurumsallaştırmış bir gele-

neğin sahibi olarak CHP, yolsuzlukla mücadelede mevcut yasal düzenlemeleri etkinleştirmek yanında, yeni düzenlemeleri ve uygulamaları da gündeme getirmek sorumluluğunu duymaktadır. Bu yeni düzenlemelerle sivil toplum oluşumlarının ve vatandaş denetiminin olabildiğince etkin kılınması da hedeflenmektedir.

CHP, dürüstlüğün ve kamu yönetiminde saydamlığın en önemli siyasal hedeflerinden biri olduğunu ilan eder.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 5

DEVLETTE KİŞİSEL KAVGA

12 Eylül Anayasası'nın yerine demokratik bir Anayasayı yürürlüğe koymanın ve buna bağlı olarak gerçekleştirilecek diğer yasal düzenlemelerin yanısıra, ülkemizin demokratik bir çerçeveye oturtulabilmesi için devletin kişisel çekişmeler temelinde kutuplaşan bir kurum olmaktan çıkartılması gerekmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bütün kurumların üzerinde bulunan bir kurum olarak, giderek daha fazla "hukuk sınırları" çerçevesinde işletileceği yerde, kişisel kavgalarla işletilir hale getirilmiştir. En sorumlu mevkilerde bulunan kişiler, Türkiye insanına ve Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı üstlendikleri sorumlulukları unutarak devlete kişisel kavgalarıyla yön vermeyi alışkanlık haline getirmişlerdir. Bu durum çok önemli ülke sorunlarının çözümünü erteleme yanında, siyasetin ve parlamentonun, yani ülkemizin temel kurumlarının saygınlığına gölge düşürmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. CHP, devletin işleyişinde hukuk ilkeleri yerine kişiselliklerin öne çıkması ciddiyetsizliğini kınayarak, hukuk devleti sınırları içinde bu tutuma son vermeyi ertelenmez saymaktadır.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 6

DOĞU VE GÜNEYDOĞU SORUNU

En zor sorunlar karşısında en cesur ve en geçerli kararları alabilmiş bir parti olarak CHP, ülkemizin Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde yaşanan olayları titizlikle izlemekte ve değerlendirmektedir. Gündeminin ilk sıralarında yer alan bu sorunu CHP üç düzeyde ele almaktadır:

1. Kürt Sorunu

Farklı etnik kökenlerden gelen toplulukların, ulusal bütünlük içinde kendi kimlik ve kültürlerini yaşatmaları ve geliştirmeleri, demokrasinin özünü oluşturan evrensel ilkelerden biridir. Ülkemizde farklı etnik kökenlerden gelen çeşitli topluluklar barış içinde ve eşit haklarla birarada yaşarken, kürt sorununun doğmuş olması, geçmiş iktidarların bu evrensel ilkeyi gözardı etmesinden ve kimi hatalı uygulamalarından kaynaklanmıştır.

CHP, farklı kökenlere sahip insanların Türkiye'nin ulusal ve coğrafi bütünlüğü ve barış içinde beraber yaşamalarını öngördüğünden, Kürtlerin kimlik ve kültürlerini sürdürmelerini demokrasinin doğal gereği sayar. Etnik kökeni, dili ne olursa olsun bu ülkenin vatandaşı olan herkes eşit haklara sahiptir. Cumhuriyet'i beraber kurduk, beraber koruduk, beraber yaşatacağız.

2. Terör Sorunu

CHP terörü demokrasimize ve ulusal bütünlüğümüze yönelik ağır bir tehdit olarak görmektedir.

CHP önce terörü önleyelim, demokrasi sonradan gelsin düşüncesine karşıdır. Terör, demokrasi içinde ve halk kazanılarak etkisiz hale getirilebilir.

CHP, oluşturduğu yeni modelle terör sorununu olağan rejim içinde, demokrasi içinde çözmek kararlılığındadır. Yıllardır uygulandığı halde teröre çare olmadığı anlaşılan olağanüstü hal rejimine ve koruculuk sistemine karşıdır.

CHP, can güvenliğinin sağlanmasını, terörün önlenmesi için askeri güç yerine, bölgenin hassasiyetini dikkate alan, halkla şiddet eylemcisini ayırdedebilen yeni gerçekçi bir güvenlik politikasına ihtiyaç olduğu düşüncesinde ve kararındadır. Ayrıca CHP, şiddet eylemlerine karşı, eylemciyi etkisizleştiren ve yargılanmasını sağlayan araçların kullanılmasını hedeflemektedir.

3. Faili Meçhul Cinayetler

Geçtiğimiz bir yıl içinde büyük bir bölümü Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizde olmak üzere, ülkemizde altı yüzden fazla faili meçhul cinayet işlenmiştir. "Türkiye'de 3.5 faili meçhul cinayet kaldı" diyecek kadar ciddiyetten uzak ve tutarsız olan hükümet, cinayetleri önleyemiyor, nedenlerini açıklayamıyor ve faillerini bulamıyor. Bu gayriciddi tutum faili meçhul cina-

yetlerin devam etmesinin ana nedenlerinden biridir.

Kontrgerilla ve Hizbul-Kontro söylentileri karşısında hükümet araştırma önergelerinden kaçmaya çalışmaktadır.

Bu vurdumduymazlığı, ciddiyetsizliği CHP olarak kabul etmemiz mümkün değildir. Yalnız bölge halkını değil, tüm ülkeyi ve demokrasimizi tehdit eden bu cinayetler son bulmalıdır. Cinayetlerin son bulması, konunun üzerine dikkat ve ciddiyetle eğilmekle ve sorunla mücadelede çağdaş araç ve yöntemler benimsemekle mümkündür. CHP olarak hükümeti bu tehlikeli durum karşısında takındığı duyarsız tutum nedeniyle şiddetle kınıyoruz ve duyarlı davranmaya davet ediyoruz.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 7

YARGIDA YENİDEN YAPILANMA

CHP, devletin temelinin adalet olduğu kesin inancıyla hukukun üstünlüğünü savunur. Türkiye'nin tam bir hukuk devleti olması adil ve bağımsız bir yargı sistemi ile mümkündür: Bunun için CHP, yargı bağımsızlığının ve yargıç güvencesinin sağlanmasını zorunlu sayar.

Bu çerçevede, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun özerk bir yapıya kavuşturulmasını ister. Demokrasinin gereği olarak her yargı kuruluşunda seçim yoluyla belirleme yapılmasını ve Cumhurbaşkanı'nın üst yargı kuruluşlarına yargıç atama hakkının kaldırılmasını; Türk Barolar Birliği'ne Anayasa Mahkemesi'nde dava açma hakkının verilmesini; bütün özerk kuruluşların kendi işlevleriyle ilgili konularda Anayasa Mahkemesi'ne başvurma hakkına sahip kılınmalarını; Askeri Yargıtay, Askeri İdare Mahkemesi ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kaldırılmasını, yargıç, savcı ve adalet emekçilerinin sosyal güvenliklerinin sağlanmasını ve maddi sıkıntı çekmeyecekleri bir yaşam standartına kavuşturulmaları yanında uygun bir çalışma ortamına kavuşturulmalarını gerekli görür.

CHP, gecikmiş adaletin en büyük adaletsizlik olduğunun bilincindedir. Yargının etkin, ucuz ve çabuk işlemesini sağlayacak araç ve yöntemlerle bir an önce donatılmasını öngörür.

CHP, bütün yasaların çağdaş gelişmeler ışığında yeniden düzenlenmesini, yasa dilinin herkesçe anlaşılabilir yalınlığa kavuşturulmasını sağlayacaktır. Suçlanan kişilerin yasa önünde eşitliği evrensel ilkesinin CMUK'la çiğnenmiş olması bir demokrasi ayıbıdır ve hiç vakit geçirmeden düzeltilecektir. Ceza ve tutukevleri suçlu üreten kurumlar olmaktan çıkartılarak üretim merkezleri haline getirilecek, cezaevi koşulları çağdaş standartlara göre yeniden düzenlenecektir.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 8

YENİ BİR DEVLET MEMURLARI YASASI

CHP, 657 sayılı "Devlet Memurları Yasası"nın yerine, çağdaş ve katılımcı bir personel rejimi yasasının hazırlıklarını yapmaktadır. Buna göre, memurlar demokratik çalışma koşullarına kavuşturulacaklardır:

Toplu sözleşme ve grev haklarını içeren sendikal hakların yanısıra, memurlar arasında ciddi sıkıntılara neden olan ücret dengesizliklerinin önlenmesine dönük yeni bir ücret sistemi de bu çerçevede sağlanacaktır.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 9

MEMURLARA SİYASAL PARTİLERE KATILMA HAKKI

Toplumumuzun eğitilmiş insan gücünün büyük bir bölümünü kapsayan kamu görevlilerinin siyaset dışında tutulması, bugün hiçbir şekilde haklı gösterilemeyecek bir zihniyetin ürünüdür.

CHP memurların toplum ve kamu yaşamıyla ilgili en üst kararların alındığı alan olan siyasetin dışında tutulmasını demokrasimiz için bir ayıp ve eksiklik saymaktadır. Bir insanın kamu görevlisi olması, yurttaşlık haklarından yoksun bırakılmasının gerekçesi olamaz.

CHP, engelsiz, ayrımsız, yasaksız ve çoğulcu bir demokrasi anlayışının uzantısı olarak, toplumun diğer dinamik kesimleriyle birlikte devlet memurlarının da siyaset yapma haklarına kavuşmalarını sağlayacaktır.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 10

MEMUR SENDİKALARI DERHAL KURULMALIDIR

İktidar, verdiği sözün gereğini yerine getirmemiştir. Memurlara sendika kurma hakkını tanımamıştır.

Memur sendikalarının aktif katılımıyla kamu yönetiminin daha verimli, daha etkin ve daha başarılı olacağına inanıyoruz.

Bu nedenle ve gerçek demokrasinin bir gereği olarak memurlarımıza sendikalaşma ve toplu sözleşme haklarını derhal sağlayacağımızı kamuoyuna duyururuz.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 11

ÖĞRETMENİN SAYGINLIĞI

CHP, öğretmenliği yeniden saygın ve çekici bir meslek haline getirmek kararındadır.

Öğretmenliğin özendirilmesi için adaylıklarını, işe alınmalarını, mesleki, maddi ve manevi haklarını, çalışma koşullarını, hizmet içi eğitimlerini, örgütlenme ve yardımlaşma kurumlarını düzenleyen özel bir yasa çıkartılacaktır.

CHP, öğretmenlerin toplumdaki saygın yerlerine kavuşturulmalarını sağlayacaktır.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 12

EĞİTİM BİRLİĞİ

Lâik ve çağdaş eğitim bugün büyük yaralar almıştır.

Ulusumuzu lâik toplumdan uzaklaştırmak, hatta koparmak isteyen çaba ve uğraşlar tehlikeli boyutlara ulaşmıştır.

12 Eylül 1980 askeri darbesi bu yanlış politikaların uygulanmasını teşvik etmiş ve bugünkü durumu hazırlamıştır.

Şu andaki iktidar da 1980 sonrası hükümetler gibi Tevhid-i Tedrisat, (Eğitim Birliği) yasasını çiğnemeye devam etmektedir.

Bu tehlikeli, çağ dışı ve sorumsuz gidişe CHP son verecektir.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 13

KADIN HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ

Günümüzde kadın sorunu, dünyada ve ülkemizde güncelliğini arttırarak sürmektedir. Kadın sorunu evrenseldir ve insan haklarının ayrılmaz bir parçasıdır.

CHP, ülkemizi erkek egemen toplumdan özgür bireyler toplumuna dönüştürmeyi amaçlar.

Atatürk devrimleriyle Türkiye'de kadın haklarını gerçekleştiren CHP, ikinci kez siyasal yaşama geçerken kadınlarımızı çağdaş anlamda sosyal, siyasal ve yasal güvencelere kavuşturacak ve toplumdaki özgün ve saygın yerine ulaştıracaktır.

Bu bağlamda

- Ülke nüfusunun yarısını oluşturan kadınlarımızın çağdaş ve laik kurallara göre eğitim ve öğrenim olanakları geliştirilecektir.

- Cins ayrımı gözeten yasa ilkeleri kaldırılacak, ailede mal ayrılığı yerine mal birliği kuralı getirilecektir.

- Sosyal güvenceden yoksun tüm kadın kesimleriyle ilgili sosyal güvenlik sistemi geliştirilecektir.

- Çalışma yaşamındaki kadınlarımızı daha üretken kılmak için kreşler ve benzer kurumlar

yaygınlaştırılacak, uygulamada ortaya çıkan eşitsizlikler önlenecektir.

- Kadının toplumun karar mekanizmalarında yer almasını, toplum yönetiminde etkin olmasını sağlayacak önlemler geliştirilecek ve kadınlar siyasete katılmaya özendirilecektir.

- Kadınlara yönelik şiddet olaylarını önleyecek sosyal ve hukuksal önlemler alınacak, cinsel tacizi, aile içi şiddeti önleyici yasal düzenlemeler geliştirilecektir.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 14

YEŞİL ve TEMİZ BİR TÜRKİYE

CHP, "dünyayı atalarımızdan kalan bir miras değil, torunlarımızdan devraldığımız bir emanet" olarak algılayan görüşün savunucusudur.

CHP, katılımcı demokrasi anlayışı çerçevesinde, toplumu oluşturan tüm bireyleri çevreye sahip çıkan, kamu ve özel sektör yatırım ve uygulamaları hakkında bilgi ve karar sahibi olan bir Türkiye hedeflemektedir. CHP, çevre sorunlarını katılımcı demokrasi anlayışının sınanacağı en somut alan olarak görmektedir. CHP, "önce insan" diyen sosyal demokrat bir parti olarak, çevre kirliliğine çözüm getirecek politikalar üretmeye kararlıdır. İmzaladığımız uluslararası belgeler de bunu öngörmektedir.

Oysa bugün Türkiye, hükümetlerin tutarsız ve çelişkili uygulamaları sonucunda, Çevre Bakanlığı olan ama çevre politikası bulunmayan bir ülke konumundadır.

Başbakan, Aliağa'da termik santral kurulmayacağı ve Gökova'daki santralin de kapatılacağı sözünü verdiği halde, bu vaadini tutmamış, halka yalan söylemiştir.

CHP, insan sağlığına, tarım ve hayvancılığa, doğaya ve turizme büyük zarar veren termik santrallerin tamamına en kısa sürede arıt-

ma ve filtrasyon sistemleri kurulmasını öngörmektedir.

Isınma ve ulaşımda bir an önce temiz enerji kaynaklarının kullanımına geçilmesi zorunludur.

Erozyon sonucu her yıl denizlere dökülen topraklarımız, yok olan ormanlarımız ve amaç dışı kullanılan verimli tarım alanları çevre sorununun ayrılmaz parçasıdır. Bu konuda dünyada uygulanan en ileri önlemlerin benimsenmesi ve hayata geçirilmesi sağlanacaktır.

CHP, ülkemizde akarsuların, göllerin ve denizlerin hızla kirleniyor olması karşısında, eylem ve kurtarma planları yapılmasını ve uygulanmasını talep etmektedir.

CHP, Türkiye'nin uluslararası girişimlerde bulunarak, Karadeniz'i yoğun biçimde kirleten Tuna nehrinin geçtiği ülkelere arıtma tesisi yaptırtmasını hedeflemektedir.

Çevre konusundaki tüm bu hedeflere sağlıklı bir biçimde yönelebilmenin ve bunları uygulama planlarına dönüştürebilmenin yolunun öncelikle, bireylerin çevre bilincinin oluşturulmasından ve arttırılmasından geçtiğinin bilinciyle CHP, okullara zorunlu çevre derslerinin konulmasını sağlayacaktır.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 15

ÇALIŞMA YAŞAMININ DÜZENLENMESİ

Anayasa ve çalışma yaşamını düzenleyen yasalarda yer alan antidemokratik hükümlerin tamamı kaldırılacaktır.

Sendika kurma hakkını doğrudan yok eden; toplu iş sözleşmesi yapmayı işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde onunu üye yapma ön koşuluna bağlayan antidemokratik düzenlemeler kaldırılacaktır.

Sendika yöneticilerine konan siyaset yasağı başta olmak üzere her türlü yasaklar kaldırılacaktır.

Bazı iş kolları için uygulanan "grev yasağı"nın kaldırılması yanında "genel grev" ve "hak grevi" yasakları da kaldırılacaktır.

12 Eylül'den bu yana hız kazanan ve sürekli hale getirilen sendikasızlaştırma politikaları ve taşeronluk uygulamalarına son verilecektir.

Toplu sözleşme bağıtlama yetkisi Çalışma Bakanlığı'ndan alınarak, işçinin özgür iradesine bırakılacaktır.

CHP, çalışma yaşamı sorunlarının çalışanların sendikalaştığı bir ortamda çözüme kavuşacağına inanır. Toplu sözleşmelerin genel doğrultusu, ülke ekonomisinin olanakları dikkate alınarak, işçi, işveren sendikaları ve hükümetlerin uzlaşmasıyla belirlenmelidir.

CHP, ülke koşulları çerçevesinde, işçi ve işveren kesimlerinin karşılıklı çıkar ve hoşgörüye dayalı bir anlayışla çalışma koşullarını belirleyecekleri bir "iş ahlakı"nın yerleştirilmesi için gerekli ortamı yaratmayı hedeflemektedir.

Çalışma barışının sağlanması, partimizin öncelikli amaçları arasındadır.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 16

CHP, ÇİFTÇİNİN VE ÜRETİCİNİN YANINDADIR

Türkiye'de tarım ve hayvancılık dar boğazdadır. 1980 sonrası iktidarların politikaları iflas etmiştir. Destekleme, kredi dağıtımı, tarım girdileri ve sosyal güvenlik siyasetlerinde üretici haksız ve adaletsiz bir durumla karşı karşıya getirilmiştir.

CHP, bu hükümetlerin uyguladığı yanlış politikaları kökten değiştirecektir. Çiftçinin, üreticinin refahını yükseltecek yeni politikalar uygulayacaktır.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 17

ORMAN VE DAĞ KÖYLERİNİN SORUNLARINA ÇÖZÜMÜ CHP GETİRECEKTİR

CHP, orman köylümüzü yoksulluktan kurtarmayı görev sayar. Orman ürünlerinden yararlanmak, orman köylümüzün en doğal hakkıdır. Bu nedenle orman ürünlerinden ve orman sanayiinden, orman köylerinin pay almaları sağlanacak; orman ürünlerinin gerektirdiği istihdam olanakları öncelikle orman köylerine yöneltilecektir.

Orman niteliğini yitirmiş alanlar, üzerinde yaşayan ve çalışan köylülere tahsis edilecek; bu alanlardan yararlanmalarının kesintiye uğramamasının gerekleri yerine getirelecektir.

Orman suçlarını affedilmez hale getiren anayasa maddesi adaletsiz ve haksız olduğu için kaldırılacaktır.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 18

ESNAF SORUNLARI
ESNAF BAKANLIĞI KURULMASI

Toplumun en geniş ve üretken kesimlerinden birini oluşturdukları halde, esnaf ve sanatkarlar bugün sahipsiz durumdadırlar. Bu kesimin ekonomik durumunun ve çalışma koşul ve ilişkilerinin geliştirilmesi, iyileştirilmesi gerekmektedir.

CHP iktidara geldiğinde bu kesimin ekonominin diğer alan ve sektörleriyle sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlayarak verimliliğini arttırabilmek ve sorunlarını çözmek amacıyla bir "Esnaf Bakanlığı" kuracaktır.

Özel olarak esnaf ve zanaatkarların geleceğini ilgilendirmekle beraber, CHP bu kararın Türkiye'nin genel toplumsal ve ekonomik yararlarına hizmet edeceğine inanmaktadır.

CHP KURULTAY KARARI
10 MART 1993
No: 19

CHP 26. KURULTAYI PROGRAM VE BİLDİRGE KOMİSYONU'NUN, PROGRAM ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN ÖNERİSİ

Komisyonumuz, 1976 yılında kabul edilmiş olan CHP Programının temel ilkelerine bağlılık esasına dayalı olarak mevcut hedef ve politikaları günümüzün değişen koşullarında yeniden ele almayı gerekli görmektedir.

Bu nedenle, komisyonumuz;

CHP'nin Cumhuriyetçi, laik, çağdaş, özgürlükçü birikimini temel alarak, Türkiye'yi yenileştirmek ve 2000'li yılların çoğulcu demokrasi, üretkenlik, barış, katılım gibi değerlerini kurumsallaştırmak amacıyla;

1. Program çalışmalarını, partimizin örgütüyle, aynı ilkeleri paylaşan demokratik kitle örgütleri, meslek odaları ve geniş toplum kesimleriyle tartışarak birlikte geliştirmeyi,

2. Bu niteliğiyle geliştirilen parti programına özel bir Kurultayla kesinlik kazandırmayı,

26 ncı olağan kurultayımızın yeni oluşturacağı yönetime görev olarak vermesini önermektedir.

7-8 MART
GENÇLİK VE KADIN
KURULTAY KARARLARI

8 MART 1993 CHP KADIN KURULTAYI KARARLARI

Cumhuriyet Halk Partisi Türk toplumunda çağdaş kadın haklarından bahseden ilk partidir. Batı ülkelerinden çok daha önce yasalarla siyasal hakların getirilmiş olması Cumhuriyet Halk Partisi sayesinde gerçekleşmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi kadın haklarını, Cumhuriyet Devrimciliğinin ana parçası, demokrasinin simgesi olarak görmüştür.

Bugünkü kadının yasal hakları ülkemizde ve dünyada yetersizdir. Yıllar önce yapılmış olan düzenlemeler çağdaş yaşamın koşullarına uygun hale getirilmediğinden, bugün yine Cumhuriyet Halk Partisi'ne önemli görevler düşmektedir. Kadınların sosyal ve siyasal haklarının bilincine varması ve bu haklarını kullanmaya doğru yönlendirilmeleri için etkin politikalar geliştirilmesine gerek vardır. Bu konuda da öncelik Cumhuriyet Halk Partisi'nin olacaktır. Partimizin yeniden doğuşu kadının siyasette aktif görev almasını desteklemekle bu ilerlemenin itici gücü olmayı üstlenmiştir. Bu çerçevede, 8 Mart 1993 günü Ankara'da 76 ilin kadın temsilcileri ile toplanan Kadın Kurultayımız aşağıda belirlenen hususlara 26. Büyük Kurultay'ın dikkatini çekmekte ve bu konuların partimizin tüzük ve programında yeralması önerisinde bulunmaktadır.

I. KADIN VE SİYASET

Kadınların siyasal yaşama, kamu yönetimine, sendikalara, meslek odalarına, üniversite yönetimlerine, yani sandıktan Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne kadar eşit ölçüde katılımını sağlayacak yasal, tüzüksel, yönetimsel değişikliklerin gerçekleştirilmesi için önerilerimiz:

1- Kadın Örgütlenmesi: Siyasi Partiler Yasası ve siyasi parti tüzüklerinde kadın örgütlenmesi olanaklarını sağlayıcı hükümlerin yeralması,

- Sandık esasına göre örgütlenme modelimizdeki 1/3 kadın kontenjanının parti içindeki bütün kademelere yayılmasının sağlanması ve partimizin karar organlarına kadınların etkin katılımının sağlanması için:

● İl ve ilçe meclislerinde belli sayıda kadın üye bulunması,

● İl ve ilçe meclislerindeki başkan yardımcılarından en az birisinin kadın olması,

● Kongre ve kurultay delegeliklerinde belli sayıda kadın bulunması konularında partimizin tüzük hükümlerinin değiştirilmesi,

● Kadınların siyasete yakınlaştırılması ve özendirilmesi için ilçe yönetimlerine paralel kadın platformları oluşturulması ve bu yolla sosyal yaşama çekilen kadınların siyasette yetiştirilmesi,

- İl ve ilçelerde yerel kadın meclisleri oluşturulması.

2- Karar organlarına katılım: Kadınların

karar verme süreçlerine tam katılımı demokratik bir haktır. Bu hakkın ülke yönetiminin bütün kademelerinde kullanımını sağlayabilmek için:

- TBMM'de İnsan Hakları Komisyonu gücünde ve statüsünde bir "Kadın Komisyonu" oluşturulması,

- Bütün kamu yönetim kademelerinde (Bakanlıklar, il müdürlükleri, Valilikler, Kaymakamlık, Belediye Başkanlıkları, Üniversiteler, Sendikalar v.s.) "Kadın Birimleri" oluşturulması,

- Yerel yönetimlerin yeniden yapılanması ile ilgili çalışmalar kapsamında seçimle gelen bir kadın başkan yardımcısı bulunması önerisinin yapılması.

II- KADIN VE ÇALIŞMA YAŞAMI

Çalışma yaşamındaki kadınlarımıza fırsat eşitsizliğini önleyici tedbirler getirmek.

Toplumumuzda bu konudaki eşitsizlikler, ekonomik, yönetsel ve siyasi uygulamalardan kaynaklanmaktadır. Türk kadınının da Türk erkeği gibi yaptığı işten eşit ücret alabilmeleri, sağlık, eğitim ve çalışma olanaklarından erkeklerin yararlandığı ölçüde yararlanabilmeleri için aşağıdaki önlemlerin alınmasını öneriyoruz.

1- Kırsal kesimdeki tarım işçisi insanlarımıza sigorta olanağı yaratılırken bu sigortadan kadınların da yararlanması için özel hükümler getirilmesi,

2- Kırsal kesimdeki kız çocuklarının eğitimi

için özel projeler üretilmesi yerel yönetimlerle bu konuda işbirliği yapılarak kız çocuklarını mesleki eğitime yönlendiren okul ve kursların yaygınlaştırılması,

3- Ev kadınlarına sosyal güvence sisteminin getirilmesi ve kadının ödenen hakkının hesaplanması ve bunun ekonomiye katkısının belirlenmesi,

4- İşsizlik sigortası uygulamasında önceliğin kadınlara verilmesi,

5- Girişimci kadınlara düşük faizli kredi olanakları sağlanması

6- Girişimci kadınların iş kurmakta karşısına çıkan, kocasının onayını alması şeklindeki yasal engelin kaldırılması,

7- Vergi yasalarındaki, kadınların kazançlarının kocasının geliriyle birleştirerek vergilendirilmesi hükmünün değiştirilmesi,

8- Kadınlarımızın geleneksel olmayan iş kollarına girmesini sağlayıcı teşvik politikalarının uygulanması,

9- Çalışma yaşamının kolaylaştırıcı olanaklarının sağlanması 100 işçi çalıştıran işyerinde kreş açma zorunluluğu getirilmesi,

- Doğum ve emzirme izin sürelerinin uzatılması ve bu süreler için emeklilik primi ödeme olanağının getirilmesi,

- Aile içi işlerin ve yaşamın kadın ve erkek için ortak alan olduğu bilincinin okuldan başlayarak aile ve topluma benimsetilmesi erkeklerin de ev işlerine yardım etmeye özendirilmesi (reklam, basın, televizyon, eğitim vb.).

10- Kadınların iş olanakları ve işyerlerinde yükselmeleri konularında eşit davranış görmelerinin sağlanması.

III- KADIN VE EĞİTİM

Ülke çapında gerçekleştirilecek eğitim reformu kapsamında, ülke nüfusunun yarısını meydana getiren kadınlarımızın çağdaş ve laik kurallara göre eğitim ve öğrenim olanaklarının genişletilmesi ve kız çocuklarının okumaya özendirilmesi.

1- Tevhid-i Tedrisat yani öğrenim birliği yasasını zedeleyecek her türlü uygulamanın kaldırılması,

2- Üniversitelere daha çok kız öğrencinin katılmasının teşviki ve daha çok kadının bilimsel, teknik ve mesleki öğrenim görmesinin sağlanması,

3- Kız çocuklarının ortaokul ve lise yerine Kuran kurslarını ve İmam Hatip Liselerini tercih etmelerini önlemek için laik ve çağdaş eğitim veren yatılı bölge okullarının açılması ve yoksul kız öğrencilere daha fazla burs verilmesi,

4- Kadınların her yaşta mesleki öğrenim olanaklarına kavuşturulması ile beceri kazandırıcı ve artırıcı yaygın eğitim imkanlarının oluşturulması, örneğin bu konuda yerel yönetimlere daha geniş yetkiler verilmesi,

5- Çevre, sağlık, trafik, tüketiciyi koruma gibi konular, ilkokulların eğitsel kol çalışmaların-

da işlenmek üzere partimiz tarafından özendirilmelidir.

IV- KADIN VE SAĞLIK

Ülke çapında gerçekleştirilecek sağlık reformu ve sağlığın korunması çalışmaları kapsamında, sağlık sistemindeki düzensizlikten en fazla zarar gören kadınlara yönelik sağlık projelerinin geliştirilmesi:

1- Aile planlaması: Geniş kapsamlı ve hızlı programlarla bu konunun üzerine gidilmesi, az çocuklu ailelere özendirici projeler geliştirilmesi,

2- Tıp eğitiminde kalite: Tıp Fakültelerindeki eğitim sistemini YÖK'ün yanlış uygulamalarından kurtarıp, doktor kalitesinin yükseltilmesi aile hekimliğinin yaygınlaştırılması,

3- Kadın Sağlığı: Doğum öncesi hamilelik döneminden başlayarak ve çocuk bir yaşına gelinceye kadar kadın ve çocukların parasız kontrolden geçirilmesi,

- Kadınlar için yılda en az bir defa parasız jinekolojik muayene yapılması.

V- KADIN VE YEREL YÖNETİMLER

Yerel Yönetimlerin, yöresel özellikleri de dikkate alınarak, kadının ekonomik ve sosyal yaşama katılımını arttırıcı projeler üretmesi ve çevre konusunda kadınlarımızın bilinçlendirilmesi, çevreyi kirleten unsurlar için önlemler alınması.

1. Çevre kirliliği öncelikle kadın ve çocukları ilgilendirdiği ve etkilediği için yerel yönetimler, çevre koruma konusunda aile ve okullar bazında işbirliğine gitmeli ve koruyucu önlemler geliştirmelidir.

2. Yerel yönetimler bünyesinde "çevre ve tüketiciyi koruma" masaları kurulmalıdır. Bu bünyede kadınlar Türk Standartları Enstitüsü (TSE), kalite ve standartlar konusunda bilinçlendirilmelidir. TSE ve yerel yönetimler işbirliğiyle TSE ve TSEK damgalı malların kullanılması özendirilmelidir.

3. Yerel yönetim sınırları içindeki doğa ve tarih zenginliklerinin korunması konularında kadınların bilinçlendirilmesinde de yerel yönetimler rol oynamalıdır.

VI- YASALAR VE KADIN-ERKEK EŞİTLİĞİ

Kadınların yasalar karşısında eşit haklara sahip bireyler olarak yeralmasını sağlayacak değişikliklerin yapılması.

1- Medeni Kanun'da, Türk Ticaret Kanunu, Vergi Kanunları, Türk Ceza Kanunu, Bankalar Kanunu vb.'de kadın-erkek eşitliğini sağlamak bakımından gerekli değişikliklerin yapılması,

2- Türkiye'nin taraf olarak imza atmış olduğu "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi"nin hayata geçirilmesi.

VII- KADIN VE ŞİDDET

Kadınların kendi bedenleri üzerinde sadece kendilerinin söz sahibi olmasını sağlayıcı tedbirlerin alınması.

1- Cinsel tacizi önleyici sosyal ve hukuki önlemlerin alınması,

2- Kadınların aile içi şiddete maruz kalmasını önleyici sosyal tedbirlerin (televizyon, okul vb. gibi kurumlarda eğitim) alınması,

3- Kadın sığınma evlerinin arttırılması,

4- Savaş sırasında tecavüzün savaş suçları arasına alınmasının sağlanması.

7 MART 1993 GENÇLİK KURULTAYI KARARLARI

7 Mart 1993 günü Ankara'da 76 ilin gençlik temsilcileriyle toplanan gençlik kurultayımız aşağıda belirlenen maddelere 26. Ana Kurultayın dikkatini çekmek istemektedir.

- Laiklik ilkesi gençliğin titizlikle koruyacağı bir ilkedir.

- Politikada gençliğin aktif olması ve haketti̇ği yere ulaşması için gerekli yapılanmanın sağlanmasını ve demokratik seçilme hakkımızın verilmesini istiyoruz.

- Gençliğin demokratik haklarını kullanması ve laikliğe sahip çıkması son derece önemlidir. Bu nedenle bir an önce gençliğe yönelik siyaset yasağının kaldırılmasını ve seçmen yaşının 18'e indirilmesini istiyoruz.

- Aynı zamanda memur ve işçilerin de sendikal haklarını almalarının önündeki engellerin kaldırılmasını istiyoruz.

- Düşünce suçlarından dolayı vatandaşlıktan çıkarılan aydınlarımızın vatandaşlığa kabulünün gerçekleştirilmesini istiyoruz.

- Üniversitelerdeki gerici ve yobaz eğitime ve kişiliksizleştirme politikasına son verilmesini istiyoruz.

- Faili meçhul cinayetlerin aydınlatılmasını ve kontrgerilla gibi karanlık terör örgütlerinin ortadan kaldırılmasını istiyoruz.

- TBMM'de her kesimin temsil edilebilmesi için CHP'nin gerekli girişimlerde bulunmasını istiyoruz.

- İhtilaller kişisel ihtiraslara dayanır. Türkiye'nin çağdaş-katılımcı-demokratik gelişiminin önü ihtilallerle tıkanamaz.

- Paralı eğitime son verilmelidir. Üniversitelerin özerkleştirilmesi sağlanmalı ve YÖK engeli kaldırılmalıdır.

- Üniversitelerin ihtiyaç duyduğu araştırmacı özelliğin gerektirdiği altyapı ihtiyacı karşılanmalıdır.

- Güneydoğu ve Doğu sorununun gençlik üzerindeki olumsuz etkileri giderilmelidir. Orada olağan koşullara geçiş sağlanmalıdır.

- Siyasi partilerin gençlik kolları, bucak ve köy örgütleri olmadan, asli görevi olan demokratik sisteme katılım gerçekleşemez. Siyasal boşluğu doldıracak olan CHP'dir. Tıkanıklığı açacak olan da CHP gençliğidir.

- CHP çatısı altında solun birleştirilmesi için gençliğin çeşitli kampanyalar etrafında örgütlenmesi teşvik edilmelidir.

- CHP gençlik örgütü, CHP ilkelerine bağlı ama yönetim organlarında özerk bir yapıya sahip olmalıdır.

BASINDA
BAHAR KURULTAYI

10 MART '93
SABAH

Birleşmenin adresi CHP

■ CHP'nin dün başlayan 28'inci Kurultayı'nda konuşan Deniz Baykal: "Sosyal demokrasinin temsilciliğinden de CHP'de ısrarlıydık. Şimdi de DYP-CHP Koalisyonu'nu sırf bu ülkü alegisini Deniz Baykal, Sosyal demokrasinin de yeniden hükümet uygulamasına mani, hemen hemen başından ANAP politikası yürüyor diye konuştu. ■Haberi 18 sayfada

iki nokta

Güzel başlangıç

■ CHP Kurultayı'nın açılış gecesinden görünümler sergiyen Baykal salonu sık sık ayağa kalkarak çalıcı bir şekilde muhalefet mesajlarını alkışlamış oldu.

■ Heyecan yüklü, güzel bir kurultayla yola koyuluyor CHP. Kuşkusuz her başlangıç taze bir umuttur. Ama hala zihnimlere takılı o kadar çok soru işareti var ki... ■21 sayfada

Hasan Cemal

Çiçeklerle karşılandı

CHP lideri Deniz Baykal kurultaya gelişinde büyük sevgi gösterileriyle karşılandı. Baykal, "Bu kurultay bir anlamda CHP'nin yeniden doğuş kurultayıdır" dedi.

10 MART '93
HÜRRİYET

Baykal, Kürtlere sıcak mesaj verdi

7'DEN 70'E COŞKU CHP Kurultayı'nda, coşkulu gençler ve kadınlar çoğunluktaydı. Salondaki çok sayıda minik çocuk, duvarlardaki "Çocuklarımız daha bir özgür bü yüyecek seninle" dileğine denk düşüyordu. Baykal, bir ara, üzerinde CHP amblemi olan bir saç bandı takmış kız çocuğuyla şakalaştı.

- CHP'nin 28'inci Kurultayında konuşan Baykal: "Vatandaşlarımıza doğum yerine, kökenine bakılarak ayrı muameleler yapılamaz. Herkesin vatandaşlık hakkı, insan hakkı vardır" dedi.
- Baykal ayakta alkışlanan konuşmasında şöyle dedi: "Biz bu işi götürüyoruz. Arkamızda Atatürk, İnönü, Ecevit var. Büyük Türkiye özlemsenimi gerçekleştireceğiz. Biz yeniden doğanız ölümlere." ● 24. sayfa

DÜNKÜ HÜRRİYET
İstanbul Maltepe'nin
Ankara
İzmir
Adana
Erzurum
Frankfurt
Adet basılmıştır
FİYATI 5000 LİRA

11 MART '93
CUMHURİYET

BAHAR KURULTAYI SONA ERDİ

CHP'den altı ok harekatı

CHP kurultayda, SHP'nin zeytindalına sarılı 6 okunu geri alma kararı aldı. Oybirliği ile alınan karar uyarınca, 6 okun T.C. sınırları içinde diğer partiler tarafından kullanılamaması için de her türlü girişimde bulunulacak. Alınan bir başka kararda ise Cumhurbaşkanı Turgut Özal ile Başbakan Süleyman Demirel arasındaki çekişme kınandı.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)- CHP Bahar Kurultayı, tek aday olan Genel Başkan Deniz Baykal'ın 850 delegeden 840'ının oyunu alarak genel başkanlığını yenilemesiyle son buldu. Kurultayın ardından SHP'ye karşı yeni bir hareketle geçen CHP, amblemi olan 6 oku'n, başka partiler tarafından kullanılmasını önlemek için girişimde bulunulmasını kararlaştırdı.

CHP Bahar Kurultayı'nın ikinci gününde, parti programının ayrı bir kurultayda ele alınması benimsenirken, partinin bazı güncel konulardaki görüşleri konusunda kararlar alındı. Bu kararlardan birinde, "Devlette kişisel kavga istemiyoruz. Cumhurbaşkanı ile Başbakan arasındaki kavga siyaset kurumlarını yaralıyor" denilerek, Özal ile Demirel arasındaki çekişme kınandı.

Kurultayda alınan bir başka karar ise sokak birlik konuşmalarda sürdürülen tartışmalara yeni bir boyut getiriyor. Oybirliği ile alınan karar uyarınca, "yalnız-

Bosna-Hersek kurtuluş marşını Baykal ve delegeler sağ ellerini kalpleri üzerinde dinlediler.

her türlü adları ve bükükü girmeyen" bulunulacak. Bu karardan sonra kürsüye gelen **Nebile Ataç** da "SHP'den 6 oku sökülüp, alacağız" dedi. CHP kurultayında alınan bu karar SHP'yi yakından ilgilendiriyor. SHP'nin amblemi de zeytin dalları arasında 6 ok yer alıyor.

CHP Genel Başkanı **Deniz Baykal** ile çok sayıda kurultay CHP'liler, saygı duruşunda bulundular. Baykal da Anıtkabir'i özel defterine, "Kurmuş olduğun partimizin bunca yıl sonra dimdik ayakta olmasından kıvanç duyuyoruz" diye yazdı. CHP'liler partinin ikinci genel başkanı **İsmet İnönü**'nün kabrini de ziyaret ederek, çelenk koydular.

Atatürk Spor Salonu'ndaki törende da kurultay kararları alındı. Cumhurbaşkanı ile Başbakan arasındaki tartışma ile ilgili bir kararda şu görüşlere yer verildi: Devletle kişisel kavga istemiyoruz. Cumhurbaşkanı ile Başbakan arasındaki kavga ülkemizde siyaset gruplarını yaralamaktadır."

Kararlar

Kurultayda alınan çeşitli konulardaki bazı kararlar da şöyle: "Solda bütünleşme ve etkinlik CHP çatısı altında sağlanacaktır. CHP solun en güçlü partisidir. Solun geleceğidir ve solu bütünleştirecek parti CHP'dir.

CHP, 12 Eylül'ü tüm kurum ve kurallarıyla tasfiye edecektir. Bunun ilk ve temel koşulu, 12 Eylül Anayasası'nın yürürlükten kaldırılmasıdır.

CHP Doğu ve Güneydoğu'ya sahip çıkacaktır. Kontrgerilla ve Hizbul-Kontra olgusu, TBMM'de araştırma istenecek kadar ciddiyet kazanmıştır.

CHP kadın hakları ve özgürlüklerinin savunucusudur.

Kararlar

Kurultayda alınan çeşitli konulardaki bazı kararlar da şöyle: "Solda bütünleşme ve etkinlik CHP çatısı altında sağlanacaktır. CHP solun en güçlü partisidir. Solun geleceğidir ve solu bütünleştirecek parti CHP'dir.

CHP, 12 Eylül'ü tüm kurum ve kurallarıyla tasfiye edecektir. Bunun ilk ve temel koşulu, 12 Eylül Anayasası'nın yürürlükten kaldırılmasıdır.

CHP Doğu ve Güneydoğu'ya sahip çıkacaktır. Kontrgerilla ve Hizbul-Kontra olgusu, TBMM'de araştırma istenecek kadar ciddiyet kazanmıştır.

CHP kadın hakları ve özgürlüklerinin savunucusudur.

10 MART '93
HÜRRİYET

CHP çiçek açıyor

CHP'de kadın ve gençlik kurultaylarının ardından bugün "Bahar Kurultayı" olarak adlandırılan "Büyük Kurultay" yapılacak. CHP Genel Sekreteri Ertuğrul Günay, "Bahar Kurultayı ihtiyacımızın emareleri, örgütlenmeye, sistemin ilkeleri, temel değerlerimiz çıçek açmasını ifade ediyor" diye konuştu.

Onikiyıl aradan sonra 9 Eylül'de yapılan kurultayla açılan CHP, kapalıkten partilerin yeniden açılmasını sağlayan yasada öngörülen hükümden yararlı 6 aylık bir aradan sonra yeniden kurultay yapıyor.

CHP'de bugün toplanacak olan "Bahar Kurultayı" dün gün sürecek. Atatürk Spor Salonu'nda yapılacak olan kurultaya 827 delege katılacak.

İl kongrelerini tamamlayamayan 6 il kurultayda temsil edilemeyecek. Yasada belirtilen süreler kongrelerini yapamayan Bingöl, Bitlis, Malatya, Bayburt, Hakkari ve Mardin'den kurultaya delege gönderemeyecekler.

CHP yönetiminin aldığı kararla, "12 Eylül'ün reddettiği tüm değerlerin siyasette dörtdörtlüğe, erdemin yeniden doğmasına öncülemek" amacıyla "Bahar Kurultayı" adı verilen kurultayın alacağı parti kurultaylarının hüviyetinde bir anlayış içinde yapılacağı bildiriliyor. Kurultay, örgütsel tüzük değişiklikleriyle başlayacak.

Kurultayın ilk günü Genel Yönetim Kurulu (GYK) tarafından belirlenmesinin tasdiki doğrultusunda partinin yeni tüzüğü oylanacak. İkinci gün ise seçimler yapılacak. Hazırlanan tüzük tasarısının aynen kabul edilmesi halinde Parti Meclisi'ne (PM) 90 üye seçilecek.

Edinilen bilgilere göre, parti yönetiminde başlık bir değişiklik gerçekleşmesi beklenmiyor. Baykal'a yakınlığı ile tanınan ve bir süredir aktif politikadan uzak duran Erol Çevikçe'nin siyasi partiyi yönetiminde görev almasına karşın gözler bekliyor.

CHP Kurultayı'na partili cumhurbaşkanı döneminde toplanılan geçmiş kongrelerden farklı olarak, bu defa Cumhurbaşkanlığı CHP Genel Başkanı Yardımcısı İrfan Gürpınar, Deniz Baykal'ın kurultay dışındaki 1958 Ladin Bakırcı Ezveli, Yurt dışında sahip olduğu görevlerden SPD Genel Başkanı Erdal İnönü ile kurultaya çağrılıdı. Bu arada CHP içinde bazı eski milletvekilleri ile ilçe ve belediye başkanı olarak görev yapanlar da kurultaya misafir üyesi olarak davet edildi.

CHP Kurultayı'nın tamamlanmasından sonra seçilen PM, kendi arasından Tüzük Tasliği'na göre 20 üyeden oluşacak Merkez Yürütme Kurulu'nu, MYK üyeleri arasından da genel sekreteri seçecek.

"Bahar Kurultayı"

CHP Genel Sekreteri Ertuğrul Günay kapalılığın sona ermesiyle yeniden açılmasını değerlendirdiği bir basın toplantısında kurultayı "Bahar Kurultayı" adını verdiklerini belirtti.

Günay, bu isimin seçilen kurultayı en anlatılan "Şimdi bir siyaseti yeni bir sayfa kavuşturmaya çalışıyoruz. Siyaseti tıkanmaktan kurtarmak, kurultayda yeni bir siyaset söylemi yaratmak, ortaya çıkartmak istiyoruz. Toplumda, tüm tahrip edilen değerlerin yeniden çiçek açması, bu düşüncelerin yeniden ifade edilmesi amacımız. O nedenle Bahar Kurultayı düşüncesiyle, esasen örgütlenmeye, insana ilişkin tüm değerlerin çiçek açmasını ifade ediyor" dedi.

Sebahat KARAKUYUN

Bahar Kurultayı gündemi

CHP Kurultayı'nın ilk günü Genel Yönetim Kurulu tarafından benimsenen taslak doğrultusunda partinin yeni tüzüğü oylanacak. İkinci gün ise seçimler yapılacak. Hazırlanan tüzük tasliğinin aynen kabul edilmesi halinde Parti Meclisi'ne 90 üye seçilecek. Baykal Parti Meclisi (PM) listesini il başkanlarıyla gerçekleştirdiği görüşme sonucunda oluşturacak. CHP Kurultayı'nın tamamlanmasından sonra seçilen PM kendi arasından Tüzük Tasliği'na göre 20 üyeden oluşacak Merkez Yürütme Kurulu'nu, MYK üyeleri arasından da genel sekreteri seçecek.

CHP'de kurultay sonrası "topyekun seferberlik"

CHP'nin seçim dolabisi Nisan ayında partinin tüzmetine kurulacak ve Genel Başkan Deniz Baykal ile parti yönetimi kurultaydan sonra Türkiye'yi adım adım dolaşacak.

Merkezden formatına sıparış edilen seçim dolabısi, nisel dolayısı ve ilçe düzeyinde yaklaşık 2 milyar 500 milyon liraya malolacak. Dolabıdan, nihai hazırlıkların sürmesi ve yoğunluk arasında bir çok ilçeyen kampanyalarak şekilde yapılması planlandı.

9 Mart kurultayı sonrasında "topyekun seferberlik" dan eden CHP yönetimi, dolabısi aldıktan sonra, CHP'nin örgütlenmesi tek tek dolaşacak. "sola CHP çatısı altında toplanmaya" çalışacak.

Mesaj ve toplantılar

Öte yandan, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın 1994 seçimlerine kadar Türkiye genelindeki mitinglerle mesaj ve toplantılarda konuşacağı ifade edildi.

CHP yönetiminin 1994 seçimleri öncesindeki, 1 yılın da altı ayında, ülkenin değişeceği toplantı ve mitinglerle, ekibi her muhalefet, örneği sergileyeceği, daha sonra ise yoğun bir şekilde seçimlere hazırlanacağı kaydedildi.

"Siyasete kadın eli değmeli"

CHP Genel Başkanı Deniz Baykal siyasette kadın eli değmesinin artması gerektiğini belirterek, "Siyasete kadın duyarlılığının, yumuşaklığının yansıtılması kadın elinin değmesi gerekir" dedi.

CHP'nin Büyük Kurultay öncesi toplantı gündemlerini Kadın Kurultayı yapıldı. Kurultayda Divan Başkanlığı'na CHP eski senatörlerinden ve geçmiş Genel Yönetim Kurulu (GYK) üyeliği görevini sürdüren Ayşel Bazkal seçildi.

CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, kurultayda yaptığı konuşmada kadının toplumda ikincil bir rol oynamadığını, belirterek, kadınların aynı zamanda yönetimi için sadece yasal düzenlemelerin yeterli olmadığını kaydetmekle yetinmeyip, bu değerlendirmeyi değişikliğin sağlanmasını söyledi. Kadının ikinci planda yer almasının için hiçbir neden bulunmadığını anlatan Baykal, kadınlarla kadın eve hapsedilen hakkını bir görüşmesi anlayışının da yerleşik olduğuna dikkat çekti. Baykal, "Kadın ile anlayışı artık bitmiştir. Bu işi bitirdiğe de son verilmelidir. Kadınlar ve erkekler emeklerinin karşılığını eşit olarak almalıdır" dedi.

Siyasette kadının etkinliğinin artırılması için CHP'nin katkıda bulunmaya hazır olduğunu belirten Baykal, "Kadınların siyasetteki etkinliğinin erkeklerin istifetikleri atama, tayin ve kotalarla yönlendirilmemesi lazımdır. Kadınlarımın kendi ayakları üzerinde durmaları için bu ülkede ciddi bir mücadele vermeleri gerekiyor" diye konuştu.

Baykal, konuşmasında hepatitmeye kolaylaştıran yasa teklifine de karşı çıktı. SHP'nin de Genel Başkanı Murat Karayalçın'ın geçtiği ilçeden kurultayda temsil edilmediğini belirten Baykal, değişimin halkın da milletin eşit paylaşımının sağlayacak yasal düzenlemenin mutlaka gerçekleştirilmesi gerektiğini ifade etti.

CHP Kadın Kurultayı devam edecek. Bir konuşu gerçek bulunan Pakdemirli ile kadın üyelerin de seçeneğinden Baykal görevi geçiren selamlayacak. Pakdemirli'den, kurultayda kadın kadınlar da alkışlarla Pakdemirli'ye teşekkür edecek.

9 MART '93
CUMHURİYET

CHP'nin Kadın Kurultayı, ilk kadın Divan Başkanı'nın başkanlığında dün gerçekleştirildi

Kurultay, kadın haklarını istedi

Dünya Kadınlar Günü'nde toplanan CHP Kadın Kurultayı Bosna-Hersek dramına dünyanın seyirci kalmamasını istediler.(AA)

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), kadın kurultayı, "Dünya Kadınlar Günü"nde toplandı. Bugün yapılacak büyük kurultay öncesi CHP kadın kurultayında, Türkiye ve dünyada, kadınlara karşı yapılan ayrımcılığın sona erdirilmesi istendi. Bosna Hersek'li kadınların dramına dünyanın seyirci kalmamasını isteyen kadınlar, bu konuda kamuoyu oluşturulması için CHP olarak çalışmalarını sürdüreceklerini bildirdiler.

Ankara Hilton Oteli'ndeki kurultayın açılışına çok sayıdaki kadın delegenin yanısıra, CHP Genel Başkanı **Deniz Baykal**, Genel Sekreter **Ertuğrul Günay**, Grup Başkanvekili **Ulaç Gürkan**, Genel Sekreter Yardımcısı **Hasan Fehmi Güneş**, partililer ile çok sayıda davetli katıldı. Açış konuşmasını, divan başkanlığına seçilen CHP Yönetim Kurulu Üyesi **Ayla Baykal**'ın yaptığı kurultayın "süpriz konukları" ise Fiskobirlik'in grevdeki kadın işçilerini belirterek, "Çıkıp konuşalım" diye karşıladı.

Ancak, Baykal, Bosna-Hersek'den gelen bir grubu karşılamak üzere çıkınca, işçilerle görüşemedi.

Baykal'ın konuşmasının ardından, CHP Kadın Kurultayı'nın sonuç bildirgesi, bugün kurultaya sunulacak olan karar tasarısında özetle şu talepler yer aldı:

Siyasi partiler yasası ve siyasi parti tüzüklerinde kadın örgütlenmesi olanaklarını sağlayıcı hükümlere yer verilmeli.

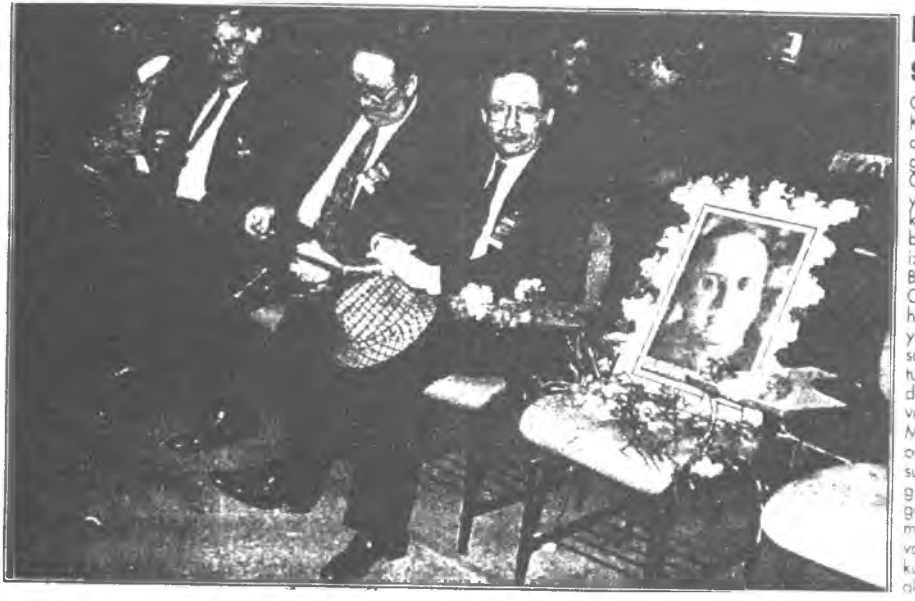
TBMM'de İnsan Hakları Girişimine kadınlara düşük faizli kredi sağlanmalı.

Doğum ve emzirme izin süreleri uzatılmalı.

Kız çocuklarının ortaokul ve lise yerine Kuran kurslarıyla, İmam Hatip liselerini tercih etmelerini önlemek için, laik ve **minden başlayarak, çocuk bir yaşına gelene kadar kadın ve çocuklar parasız sağlık kontrolünden geçirilmeli.**

Kadınlar için yılda bir kez jinekolojik muayene yapılmalı.

Kadınların aile içi şiddete maruz kalmasını önleyici sosyal

Mumcu'ya saygı

CHP Kurultayı'nda, anlamlı bir görüntü... Gazeteci ve yazarlar, kurultayı buradan izleyecekler. Başyazarımız Oktay Ekşi'nin hemen yanındaki sandalye boş tutulmuş... Daha doğrusu sahibi var. Uğur Mumcu var orada. Kanlı bir suikasta kurban giden değerli gazeteci-yazar, manevi varlığıyla kurultayda yerini almıştı.

10 MART '93
HÜRRİYET

8 MART '93
HÜRRİYET

Baykal, kurultay maratonunu başlattı

'Vur vur inlesin ortaklar dinlesin'

CHP Genel Başkanı Deniz Baykal kurultay maratonunu gençlik gösterisiyle başlattı. Gençlik Kurultayı'nı açarken, 'İhale değil, erdem ve dürüstlüğün peşinden koşun' diye çağrı yapan Baykal, kendisini de, 'Kıdemli genç' diye tanıttı. CHP Kurultayı'nda, eski sol kavgaların aksine, gençler tam anlamıyla Atatürkçülük bürünlüğü sergilediler. 14 yıl aradan sonra dün Ankara'da yapılan CHP Gençlik Kurultayı'na 70 ili ve çok sayıda ilçeden delege gelen gençler sık sık, 'Vur vur inlesin, ortaklar dinlesin', 'Laik Türkiye' sloganları attılar. /ANKARA, Hürriyet/

8 MART '93
GÜNAYDIN

8 Mart '93

Baykal'dan gençlere siyaset daveti

Dün yapılan CHP Gençlik Kurultayı'nda konuşan Genel Başkan Deniz Baykal, "Kıdemli genç olarak, gençleri CHP'de siyaset yapmaya çağırıyorum" dedi.

ANKARA-CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, "Kıdemli genç" olarak tüm gençleri CHP'de siyaset yapmaya çağırdı. İktidarın paydaşı olmayı reddetmeyenlerin genç olamayacağını öne sürer. Baykal, "Başkasının iktidarının paydaşı olmayı, kendi iktidarımızın dikenli yerlerinde koşmaya tercih ettiğimizde siz genç değilsiniz. Artık bu siyaset dönemi bitti. Gençlik kendi kaderine CHP'de el koyuyor" dedi.

CHP Gençlik Kurultayı dün Kaçınlar Kültür Merkezi'nde toplandı. Gençlik komisyonları temsilcilerinden oluşan 700 delegenin katıldığı kurultayda Divan Başkanlığı'na 1979 Gençlik Kurultayı Başkanı Musa Akgül getirildi.

Baykal gençlerin "Tayin, ihale, kadro, teşvik kuşatması"nı elinin tersiyle itmesi, bunların yerine, onuru, dürüstlüğü, erdemi ayakta tutmasını gerektiğini söyledi. "Siyasetin içinde yer alacaksanız adres CHP'dir" dedi.

Kadın kurultayı

Bu arada, CHP, bugün Ankara Hilton Otel'inde bir kadın kurultayı yapacak. Kadınlar Korosu'nun konseriyle başlayacak kurultayda Baykal da konuşacak.

Saracoğlu da mı istifa yolunda?

ANKARA-Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Tansu Çiller'le anlaşmazlığı nedeniyle istifa etmesi beklenen Merkez Bankası Başkanı Rüşdü Saracoğlu, dün bir süre Başbakan Demirel'le görüştü. Başbakanlık Konutu'nda yapılan görüşme sonrasında herhangi bir açıklama yapılmamasına rağmen, Saracoğlu'nun görüşmede istifa niyetini dile getirmiş olabileceği belirtiliyor. Demirel, Merkez Bankası Başkanı Rüşdü Saracoğlu'nun şu an istifasının söz konusu olmadığını bildirdi.

7 MART '93
CUMHURİYET

Günay, CHP'nin kurultay sonrası hedefini açıkladı:

Topyekün seferberlik

▶ Kurultayın bir süreci tanıma fırsatı vereceğini söyleyen Genel Sekreter Günay, "15 marttan itibaren Türkiye düzeyinde CHP'nin arazide görünmesi gerek. Herhangi bir yerde bir sorun varsa, ilk CHP orada olacak ve çözüm üretecek" dedi

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) -CHP Genel Sekreteri Ertuğrul Günay, "6 aydır barajlarla savaştıkları için güçlerini önemli ölçüde içeride kullandıklarını" belirterek, "Kurultaydan sonra, CHP, Türkiye çapında topyekün seferberlik başlatacak. Bu yaz, bütün cenleri kaldırıyoruz. CHP'nin gitmediği yer kalmayacak" dedi.

CHP Genel Sekreteri Ertuğrul Günay, kurultay öncesinde Cumhuriyet'in sorularını yanıtladı:

9 eylül açılış kurultayından bu yana 6 ay geçti. Bu sürede CHP nereden nereye geldi?

GÜNAY - Biz, 6 aylık hiçbir siyasal partinin başaramadığı, başaramayacağı bir süreci tamamladık. Oturacak masası, sandalyesi olmayan CHP, bu defa hemen tüm ülkede örgütlendi. 70 ilde il kongresi, 713 ilçede ilçe kongresi yapıldı. Aslında kapatılan partileri açan yasa, bu açılırmama yasasıydı. 6 ay sonra kurultay yapılmasını öngörüyordu, bunun başarılamayacağı kanısı vardı. Biz, bu rajları fazlasıyla aşarak kurultaya gidiyoruz. Üstelik bu kağıt üzerinde bir parti örgütlenmesi değil. Niteliklı bir örgüt yapımız var. Örgüt yapımızın ahlakı bir farklılığı var. İktidar imkanlarını elimin terniyle itip, CHP etrafında toplanan insanlar. CHP'li olmanın ahlakı, üslubi, içtenliği bir yanı var.

Kurultaydan ne olacak? Türlük değişiklikleriniz sonuca mı?

GÜNAY - 6 ay içinde barajlarla savaştığımız için, güçlümüzü önemli ölçüde içeride kullandık. Şimdi bu örgütü kurultayda göstermek istiyoruz. Dışa dönük bir kurultay olacak. Tüzük değişiklikleri ölçeyi bir parti yapısını öngörüyor. Görevi tarif edilmiş, üyeyi kendi yaşadığı hemşehri sorumlu sayan, sorumluluk ve haklar dengesi üzerinde örgütlenen bir yapı oluşacak. Bu değişiklikte gerekli türlük değişiklikleri yapılacak. Bu kurultaya karar tasarıları sunacağız. Program uzun vadeli, bu nedenle güncel sorunlarla ilgili, örneğin faili meçhul cinayetler, çevre, Güneydoğu sorunu, çalışma yaşamı, laiklik konularında kurultay kararları çıkaracağız.

Program güncelleme gidiyor mu?

GÜNAY - Programı geliştiriyoruz. Bunu çok daha uzun vereliim, tartışalım. Biz, bir çerçeve program sunalım, sonra bu tartışmaya çeşitli kuruluşlar, odalar, barolar da katılım oluyoruz. 1993 yılı sonbaharında, 9 eylülde yeniden bir program kurultayı gerçekleştir.

Kurultaydan nasıl bir örgütlenme yapısı oluşturulacak? Genel sekreter olarak karşınıza Erdal Çevik'in çıkacağı söyleniyor, bu konuda ne düşünüyorsunuz?

GÜNAY - Biz, olağanüstü dikkat, özen içinde uyumlu bir parti yönetimi sergilemeye çalışıyoruz. Bugünkü yönetim anlayışı sürecek. Kişisel değişiklikler olabilir, ama önemli ölçüde değişiklik olacağını sanmıyorum. CHP oluşumuna özerviyle bazmen etmiş bir insan olarak, kurultay iradesine saygılıyım.

Ertuğrul Günay

Hiçbir arkadaşımla çekişme içinde olmadığımı söylemek isterim.

Kurultay sonrası hedefleriniz neler?

GÜNAY -Kurultay bir süreci tanıma fırsatı verecek. 15 marttan itibaren Türkiye düzeyinde CHP'nin arazide görünmesi gerek. CHP bulardan itibaren Türkiye çapında topyekün seferberlik başlatacak. Herhangi bir yerde bir sorun varsa, ilk CHP orada olacak ve çözüm üretecek. Güneydoğu bölgesinde CHP olacak, Nevruz'da CHP'nin Güneydoğu'da olmasını sağlamak istiyoruz. CHP halka güven, devlete dikkat vermek. Bu yaz bütün cenleri kaldırıyoruz. Yaz boyunca CHP'nin gitmediği yer kalmayacaklır. Merceden firmasından aldığımız modern otobüslümüz mart ayında geliyor.

Yerel seçimlere yönelik nasıl bir çalışma yürütecek misiniz?

GÜNAY - Yerel yönetimler için bir çerçeve program çıkarmayı düşünüyoruz. CHP geçmişte yerel yönetimlerde son derece başarılıydı. Bir yazık ki bu muras kötü kullanıldı. Tekrar onu temsilcine oturtmak istiyoruz. Seçimlere tek başımıza girmek için hazırlanıyoruz. Tek başımıza seçimlere girmek ve birinci parti çıkmak hedefine dönük çalışıyoruz.

Sakin bir başlangıç gösterisinden çıktı mı? Bir kanında kurultay sonrasında bir gelişme bekliyor musunuz?

GÜNAY -Biz CHP'den vazgeçmeyiz. Çünkü CHP'yi biz kurmadık, emaneti taşıyoruz. CHP bir fırsat, birleşmenin uygun zeminidir. Biz, "Dönün SHP'ye", diyorlar. Biz zaten oradaydık, olmadı. Gelin olabilecek olanı deneyin, biz beğenmiyorsanız yönetime siz gelin. Biz bu iddianın arkasını bırakmayız. Azmı sabahtan akşama kadar da bunu konuşmuyuz. CHP konusunda kalkacağız. Somut öneriler konusunda tartışmaya hazırız. Genel başkanımız ülkeyi bulundu, karşıklı görüşü. Şimdi SHP ve DEP yönetcilerine anlayış düşüyor, bir üslümüze düşeni yapmaya hazırız.

10 MART '93
SABAH

İki nokta 10.3.93 Hasan Cemal

CHP yola koyulurken...

ANKARA — **Hayat bayram olsa... İnsanlar sevgiyle elele tutuşsa, birlik olsa...**

Bu güzel şarkı tüküm tüküm dolu koca salonu bir anda aynı kaldırıyor. Hep bir ağızdan söylemekten, herkes elele tutuşup bir o yana bir bu yana sallanıyor.

Gülenyüzlü, neşeli bir ortam.

Keşke hayat sürekli bayram olabilse!

Ama olamıyor işte.

Yazarlere ayrılan bölümde bir koltuk boş bırakılmış. Üstünde **Uğur Mumcu**'nun gülümseyen fotoğrafı. Karmaşı beyaz karanfillerle süslenmiş çerçevesi. Arada bir kimileri gelip bir karanfil bırakıyor.

Mumcu'nun ansına çalınıyor.

Ankara'nın taşına bak,
Gözlerimin yaşına bak,
Uyan uyan Gazi Kemal,
Şu dünyanın işine bak!

Her bakımdan üsene bezeme hazırlanmış bir kurultay. Anlaşılan herşey önceden inceye inceye düşünülmüş.

Her tarafta, ellerde Türk bayraklarıyla **Atti Ol**u bu bayraklar.

Bir yana CHP'nin klasik Atti Ol'u yazılmış:

Cumhuriyetçilik, milliyetçilik, halkçılık, devletçilik, laiklik, devrimcilik...

Sosyal demokrasinin inversesi illetem de unutulmamış. Atti Ol'un hemen yanında göze çarpıyor:

Özgürlük, eşitlik, dayanışma, emeğin üstünlüğü, gelişmenin bütünlüğü, halkın yönetimi...

GELENEKSELLE YENİ OLAN...

Kurultay salonunda dikkati çeken bir çok işaret bir çerçeğin altını özellikle çiziyor.

CHP'nin yeni yönetimi, partinin Kemalist geleneğine, tam 70 yıllık geçmişine tümüyle sahip çıktığını dünya aleme göstermek istemiş.

Basınçı nemize cevirmeniz bunun izlenmiyle karşılaşıyorsunuz.

Parti yönetimi **yeniyi temsil ettiğini**, ama aynı zamanda **geçmişi ve geleneği de onurla kucakladığını** gösterme için özel bir çaba sarfetmiş.

Hatta şu da söylenebilir:

Kurultay delegesinde **"yeni"**den çok, **Kemalist çizgiler** ön planda çıkarılmış. **Geleneksel** ya da **klasik** diye nitelene bilecek yaklaşım ve simgeler daha ağır basmaktadır.

CHP lideri **Baykal**'ın konuşmasında da bu boyut bir bakıma belirgindi. Kendi deyişiyle **ince ayar** cerrahisini **laiklik, Kürt sorunu** gibi konularda, klasik sayılabilecek biçimde, daha çok sloganlara dayanmak genel olarak değişmeyi yeğledi.

Baykal'ın bu tutumunun anlaşılabilir nedenleri var. **Klasik** ile, **geleneksel** ile **yeni** ve **reformcu** olanı CHP zemininde kaynaştırmanın güçlüğünü bir lider olarak herhalde görüyor olsa...

Vazoyu kırmadan, zamanla yayarak götürmenin kolay olmadığı açık.

RİSK NE OLABİLİR?..

Ama bu tutumun bir başka risk de yok değil. İkisini bir arada götürmeye çalışırken **farklı olduğunu, yeni olduğunu nasıl anlatacaksın?**

Çok temkinli gidecek olursan bu defa da

— **Allahaşkına siz neyi temsil ediyorsunuz, örtekilerden farkınız ne?** diye sormaya başlamadar mı?

Böylesi sorular sorulmaya başlarsa, oy tabanına rusi büyütemezsin?

Bunlar da CHP'yi ve lider olarak Baykal'ı belediyeyi ve önemle ele alınmaya, günün birinde parti içinde sorunu dönüşebilecek **ince ayar** konularda.

Öyle sanıyoruz bu konular sosyal demokrasinin günümüzdeki eksik olmayacak önemsizdeki dönemde.

CHP'nin tam 14 yıllık zorunlu bir aradan sonra gelen 26. Olağan Kurultay'ı'nın açılışı gerçekten görülmeye değer.

Baykal sanırsı sık sık ayağa kalkıp alkışlarla hitabetiyle muhalefet meşalesini yeşilmiş oldu. Heyecan yoktu, güzel bir kurultayla yola koyuluyor CHP.

SERT MUHALEFET...

Baykal konuşmasında iktidara dönük olarak çok sert bir muhalefet yapacağının tum işaretlerini verdi. Özellikle İnönü ile SHP'ye ağır bağımda yüklendi. Anlaşılan yüklenmeye de devam edecek.

Böyle bir muhalefet stratejisinin **aynı da bir kamikleşmeye yol açabileceği** kanısında değil Baykal.

CHP liderinin **demokratikleşme Güneydoğu sorunu ve ekonomiyi iktidara yöneltiği eleştirilerde hakl**ı olduğu noktalar kuşkusuz vardır.

Baykal, CHP'nin **yeni** görevine **Türkiye'yi yeniden kurma** olarak nitelemiş. Cumhuriyet rejimini demokrasiyi kurmak, siyaset sahnesinde meşrulaştırıcı CHP'nin şimdi de **Büyük Türkiye Bilinsanını**, yani yeniden doğuşunu gerçekleştirmek **2000'li yılların Türkiyesini** kurmaya soyunduğunu belirtti.

Türkiye'nin **barışa, sevgiye, kardeşliğe ve uzlaşmaya ihtiyacı** olduğunu söyledi.

"Şemak'ta demokrasi varsa, Ankara'da da vardır" dedi.

Güzel hedefler bunların tümü.

Kuşkusuz her beklenişi, tasarı umuttur.

CHP dünkü kurultayıyla artık **gerçek anlamda sahneye çıkmış** oluyor.

Bakalım ne yapacak?

Hala şimdilere takılı kadar çok soru işareti, **muhtemelen** gerekem o kadar çok engel var ki.

Allah kolaylık versin!

9 MART '93
MİLLİYET

SİYASET GÜNLÜĞÜ

Derya SAZAK

CHP KURULTAYI

DENİZ Baykal, CHP'nin bugünkü kurultayı öncesinde partisinin gelişmesi ve sosyal demokratların yerinmi nasıl görüyor?

Geleceklen umutlu Baykal.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1994 Mart'ındaki yerel seçimlere dek, tabandaki gerçek potansiyeli ne kavuşacağına inanıyor. **"Tek çıkar yol, sosyal demokratların CHP çatısı altında toplanmasıdır"** diyor.

Ancak, yakın zamanda bugünkü lider kadrolarıyla ve Ankara'da siyaset yapan isimlerin arasında birleşme olasılığı olmadığı açık. Bu yüzden Deniz Baykal yeni bir yaklaşımdan söz ediyor.

Birleşmenin, **"yeni bir politika"** eksenında gerçekleşmesinin gerekliliğini belirtiyor. Yeni bir politika derken, CHP'den kalı liberal politikalardan bunalmış geniş kitlelere yönelik, ellerinadil bir ekonomik politikaya yönelmekten söz ediyor.

Özellikle son günlerde kullandığı kmi forumlarda, **"Sosyal demokratlar, yeni bir ekonomik modelle ortaya çıkıp, iktidar umudu olacaklarsa, bunu Deniz Baykal sağlar, Murat Karayalçın yapar"** forunlerin yorumlarda bulunmaası da, CHP liderini etkiliyor olmalı. Deniz Baykal'ı Eylül kurultayında CHP idarigöne taşıyan kadrodaki kilit iki isim İsmail Cem ve Ertuğrul Günay dı.

Baykal-İsmail Cem ikilisi, biraz da ABD başkanlığına gelen Clinton. Al Gore modelini çağrıştırıyordu. Cem sosyal demokrasiyi yeniden yorumlayan programı hazırlayan **"ideolog"** görünümüyle öne çıkıyor ve toplumsa yeni hedefler konuyordu. Ertuğrul Günay ise, parti muftağında örgütlenmeyi yürütüyordu. CHP'nin Anadolu'daki bağlarını, geçit merkezde yeniden dokuyan genel sekreter olarak öne çıkıyordu.

CHP liderı bu kurultayda da bu nemeden yararlanmayecekti. Ancak Baykal'ın son günlerdeki kimi önmi söylemlerinde sotun yeni bir ekonomik programın etrafında birleşmesinden söz ederken Ankara Belediye Başkanı Murat Karayalçın'dan s'z etmesi dikkat çekiyor.

Aslında Deniz Beyin Karayalçın'a sempatisi yeni değildi. Murat Karayalçın'ın da CHP içerisinde arasında hoşuk uçurumlar yoktur Ama Mart 1994 yılında gözükmuştur. Karayalçın Ankara'da belediye başkanlığına yeniden aday olacaktı. Bu durumda SHP'li başkan adayına CHP'nin desteğinin nasıl formüle edileceği gibi bir sorun ortaya çıkmıştı.

Karayalçın, gelecek yılki seçimlerde Cumhuriyet Halk Partisi adayı olarak kurtulabilir mi?

CHP'nin de, kendisi adayı çıkarmayacak Ankara'da Karayalçın açıktan destekleyecek hem siyasi hem de **"seçim işbirliği"**ne bağlı meyveri meydana gelebilecek bir sonuç elde etmeyecek. Bu çerçeveden bakıldığında Baykal ile Karayalçın arasındaki yakınlaşmanın gelecekte nasıl bir şekilde görüneceğini bugünden tahmin etmek güçtür.

Kuşkusuzdur Baykal-Karayalçın yakınlaşmasına dönük söylentileri bir yana bırakıp kurultaya dönelim. CHP'nin lider ve yönetici kadrolarında çok köklü değişikliklerin beklenmediği bir **"gündem"** sözkonusu. Daha çok programlar ve kaar sistemlerinin görüşüleceği bir kurultay yaşanacak. Adı **"bahar kurultayı"** olsa da sözkonusu kurultaylara özgü kötücük ve temizlik faaliyetlerine pek tesis olunmayacağı anlaşılıyor.

Deniz Baykal kurultay açarken CHP'nin yeni siyasal yaşamındaki altı aylık süreci anlatacak. Temel mesaj olarak da, **"Sosyal demokrasi ailyle dağımık gitmez. Birleşmeye açık olmalıyız"** diyecek.

CHP liderı birleşme adresi olarak kuruldu kendi partisini gösteriyor. Ve diyor ki:

"SHP de, DSP de dayandıkları tamamlanmış partilerdir. Gelecegi değil, geçmişi temsil edmektedirler. Birisi iktidar ortağı olarak, öteki muhalefetteki konumuyla denenmişlerdir. Denenmemiş tek parti biziz. CHP, sosyal demokratları gelecegiş taşıyacak en güvenilir adresdir.

Asıan sosyal demokratlar.

SHP'nin sonu gelmeyen kurultaylarından sonra bugün de CHP'nin ikinci yaşamının ikinci kurultayında bir araya geliyoruz.

Tıpkılarınız kadar nasıl olacak için kimbilir kaç kurultay daha geçmesi gerekecek?

Doğrusu, bu son derece üzmeyecek.

11 MART '93
MİLLİYET

BUGÜN

CHP KURULTAYI

CHP kurultayını izleyen arkadaşlarımızın yazıları şunu gösteriyor. Bu kurultay, gerek salon düzeniemesi, gerek içeriği açısından başarılı bir toplantı olmuştur. Siyasal partiler için bu, kolay değildir. Ayrıntılara kadar inen, dikkatli ve yoğun bir ön çalışmayı gerektirir. CHP yöneticileri bunun sırasından gelebilmişlerdir.

Salonun, parti kurultaylarındaki alışılmış karışıklıklardan uzak, dekorasyonu, resimleri, yazıları, protokolü tutarlı bir düzen içinde oluşu bir yana.. Toplantının gündeminde yer alan, güncel konularla ilgili **"karar tasarıları"**nın oluşturulması ve oylanması da, önemli bir aşamadır. Bu, Batılı demokratik partilerin kongrelerinde rastlanan çağdaş bir uygulamadır. CHP, 1976'daki programını yenilemc konusunda henüz fazla bir mesafe alamamıştır. Ama bu uygulamayla hiç olmazsa, kamuoyunun gündemindeki bazı somut konularla ilgili tutumunun çerçevesini belirleyebilmiştir.

Kurultayın ön çalışmalarını yapan CHP'lileri, özellikle bu açıdan kutlamak gerekir.

* * *

Gerçi bu sonuçta, kurultayda bir liderlik rekabetinin söz konusu olmamasının da rolü vardır. Bugünkü parti yönetimi altı ay önce seçilmişti. Onun kurduğu il ve ilçe örgütlerinin mensupları da görevlerine daha yeni başlamışı. Gerek genel yönetimden, gerek örgütten, bugünkü yönetimde önemli değişiklikler niceyenlerin çıkması için bir neden yoktu. Yarışma, sadece bazı genel yönetim kurulu üyelerinin değişip değişmeyeceği konusunda oluyordu ki, bu, kurultayın **"mücadeleniz"** havasını bozacak bir etken değildi.

Fakat bu, kurultayı hazırlayanların başarısını küçültmez. Siyasal hayatımızda, daha önce **"mücadeleniz"** kurultaylar görülmüştür ki, salon düzeninden gündemine ve konuşma usullerine kadar her yanı, bir kargaşa görüntüsü taşımıştır.

* * *

Tabii, bütün bunların yanında, herkesin akıllara takılan şudur: CHP, soldaki bölünmenin sona ermesini sağlayamasa bile- olumsuz etkilerini azaltacak bir politika izleyebilecek midir?

Genel Başkan Deniz Baykal'ın, uzun konuşmasında **"birleşme ve bütünleşme"** amacını bir kere daha vurgulaması umut vericidir. Ama bu amaca yönelik bir **"diyalog"** sürecinin nasıl başlayabileceği konusu, bu defa da ortada kalmıştır.

Ayrıca, toplantıyı izleyen arkadaşımız Oktay Ekşi bir noktaya işaret ediyor: Baykal bir yandan **"birleşme"** çağrısı yaparken, **"birleşmek"** istediği SHP'ye yönelttiği hücumların dozunu daha da artırmıştır. Ekşi diyor ki: **"Anlaşmakta sakıncı çektik (...) Bir insanı savaşmaya hafa başlarsınız, sizin onunla 'anlaşmaya' niyetli olduğunuz nasıl anlaşır?"**

Evet, bu da bir soru konusudur. CHP'nin Genel Başkanı, kurultaydaki güven tazelemesinden sonra dikeriz, bu soruya da açıklık getirir.

ALTAN ÖYMEN

GÜNÜN YAZISI

Oktay EKŞİ

CHP Kurultayı'nda...

CUMHURİYET Halk Partisi'nin dünkü Kurultay'ında **Uğur Mumcu** ile **Deniz Baykal** vardı. Konu olarak da Kurultay'ın gündeminde "*sola bütünleşme*" çerçevesi içine oturtulmuş "*soldaki kavga*" öğeleriydi.

Hakkını yememek için vurgulayalım: Genel Başkan **Deniz Baykal**, tam bir saat kırk dakika süren bir hitabet ziyafeti verirken hem "bütünleşme"nin ne kadar içten bir savunucusu olduğunu ortaya koyan sözler sarfetti, hem de bütünleşelim diye el uzattığı Sosyaldemokrat Halkçı Parti'yi -çoğunda çok haklı nedenlerle- yerden yere vurdu. Böylece "bütünleşme" yine başka bir bahara kaldı.

Dün bir de CHP'nin altı okundaki "*laiklik*" ilkesine -nihayet- sahip çıkacakmış gibi bir izlenim yaratan bir **Deniz Baykal**'a tanık olduk. Çünkü konuşmasında "*laikliğin önemini*" birkaç kere vurgulamakla kalmadı, "*Üç yıllık Kur'an kurslarını zorunlu eğitim kapsamı içine almayı*" böylesine sonunda medreseleri açmayı amaçlayan kanun tasarısına açık bir dille ve şiddetle karşı çıktı. Bu tutumuyla bir bakıma bu konudaki tepkisizlikten nedeniyle üç sosyal demokrat partiye yöneltilegelmiş tarizlerine CHP'nin layık olmadığını ifade etti.

Dilerim CHP "laikliği" savunma konusunda hep duyarlı olur da, biz bu tür tariz lerimizde haksız düşeriz.

Dünkü Kurultay heyecansız başladı. O kadar ki saat 10'da açılması gereken Kurultay salonunda saat 11.30'a kadar bir hayli boş yer vardı. Folklor ekiplerinin yaptığı oyunlarla Kurultay'a bir gölen havası verme çabaları da gerekli ilgiyi yaratamadı. Arna izleyici sıralarından bir ara yükselen "*Yiğidim Asiaren burda yatıyor...*" şarkısı, milleti dirilttı. Sanki tüm delegeler ve izleyenler **Uğur**'a ağıt yakıyordu. Nitekim onu "*Uğurlar ölmez!*" diyenlerin seslerin ve "*Türkiye laiktir, laik kalacak!*" sloganı izledi. Ve Kurultay bir anda, son şehidimiz gazeteci **Uğur Mumcu** ile doldu. Bu hava dağılmadan bir konser veren ses sanatçısı **Suavi**, Kurultay'ı tam bir şölene dönüştürdü.

Dedik ya... Kurultay, organizasyon yönünden mükemmeldi.

Kurultay'ın organizasyonu önemli ama içeriği kuşkusuz daha da önemli.

Aslında bu Kurultay'da CHP'liler partinin "*yeni programını*" da konuşacaklardı. Ama anlaşılan daha bir süre 1976 tarihli programla işi yürütecekler. Çünkü -yanılmıyorsak- henüz "*hangi CHP?*" yani "Kuva-yı Milliye" ruhunu bugünkü Türkiye'ye ve dünyaya uyarlayan CHP mi, yoksa "yenilikçilik" hevesleri uğruna ayağı yerden kesilmiş bir CHP mi konusunda berraklaşamıyorlar.

Neyse ki **Deniz Baykal** dün, daha çok birinci seçimekten yana görünmekteydi.

Asıl meseleye yani "*solda bütünleşme*" konusuna gelince:

Baykal dün, solda bütünleşmeyi eğer kendisinin CHP Genel Başkanı olması engelliyorsa, Kurultay'da genel başkan aday tespiti ile ilgili son dakika'ya kadar bekleyeceğini bir kere daha tekrarladı. CHP çatısı altında olmak kaydıyla birleşme-bütünleşme için SHP ve/veya DSP'den ciddi bir öneri gelirse, hem kendisinin Genel Başkanlık'tan feragat edeceğini, hem de aynı üzerinyl tüm delegeleriyle ve örgütüyle CHP'nin yapacağını söyledi. Böylece gerçekten solda bütünleşme doğrultusunda kendisine düşen her şeyi yaptığını göstermek istedi.

Baykal doğrusu inandırıcıydı.

Lakin bir noktayı anlamakta biz sıkıntı çektik: **Deniz Baykal** bu özverili ve içtenlikli önerıyi yapmadan önce neden -pek çoğunda çok haklı olduğu- eleştirilerle SHP'ye yüklendi? SHP'yi "*sağ bir partinin payandalığını yazı olmakla*" ve gerek Cumhurıyetçi Hal Bölğesi, gerek Çekiç Güç, gerek "*yolsuzluklar*", gerek partizanlık, gerek "*KİT'leri özelleştirme*" konularında daha önce söylediklerinin tam aksini yapmakla neden suçladı?

Bir insanı sövayarak lafa başlarsanız, sizin "*anlaşmaya*" niyetli olduğunuz *nasıl anlaşılabilir?*

10 MART '93
MİLLİYET

SİYASET GÜNLÜĞÜ

Derya SAZAK

KURULTAY ŞENLİĞİ

SARKI sözlerine serpiştirilen bir tarih... Ailelere eşlenen kahramanlık destanı... CHP'nin cumhuriyetle ürdeş 70 yıllık birikimi... Ve her kuşakları etkileyen içlerindeki hüznü bastırmak istercesine dışa vurdukları coşku dolu alkışlar.

"...İnsanlar el ele verse, hayat bayram olsa..."

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 28'inci olağan kurultayı böyle açıldı. Ankara'daki bahar havası Atatürk Spor Salonu'na yansımıştı. Erdoğrul Günay'ın tanımıyla **"güleryüzlü bir kurultay"** başlıyordu. Folklor gösterileriyle, bağlamayı gitarla birleştiren, belediye bandosuyla davul-zurnayı kaynaştıran iki saatlik konseriyle CHP kurultayı tam bir şenlik atmosferi içerisinde toplandı.

Demek ki sanılan ve hüzünlüsü kurultay böyle oluyormuş.

Sloganlar tek sesli... Liderlik yarışı yok... Henüz sahnedeki Suavi'nin saldırısı çoğunun kahramanlık evzâkları da olmasa, insan kendisini politikâ siyasi bir toplantıya değil de, bir konsere gitmiş sanabilir. Alışılmadık bir deneme ama güzeldi doğrusu. Hele, **"Yıldızlım Aslanım Burada Yatıyor"** eğitsiz birlikte Uğur Mumcu'nun gülümseyen fotoğrafının, Atatürk posterleriyle birlikte eller üzerinde taşınması, mumların valsi altında salonun sağlı-sollu dalgalanmaya başlaması görülmeye değerdi.

O arada Kuvayi Milliye ruhu dirilmişti:

"Ankara'nın taşına bak... Gözlerimin yaşına bak."

Duygu seli boşalıyordu. Ağlayanlar vardı. Herhalde büyük çoğunluk içinden, **"Sosyal demokratlıların bu heyecanı, neden aynı aynı toplanan kurultay salonlarının dışına taşınıyor? Bu güçlü sıcak bir heyecanla, bütünleşmiş birleşmiş bir enerjiye niçin dönüştürülemiyorsun?"** düşüncesini geçiriyordu.

Gerçekten, CHP demek, hâlâ 1870'lerin **"Hürriyetperver"** demek... Ecevit'ler demek, İnönü'ler demek Cumhuriyet'in büyük önderi Atatürk demek. Sosyal demokratlar, her kurultayda sanki biraz daha geçmişi özlüyorlar. Çünkü, gelecek, 20 yıldır sosyal demokratlar içerisinden bölünmeden başka bir şey getirmemiş.

Baykal'ın CHP'si de henüz sosyal demokratlarını makus talihini yenebilmiş değil. Birleşme, bütünleşme sloganları ateşliyor ama üçe bölünmüş sosyal demokratlar aynıla şarkılarıyla kendi yollarında devam ediyorlar.

O zaman geriye, insanlarını kurultay salonlarında umutla sarıldığı, heyecansızca söylediği, el çırparak katıldığı şarkı sözlerine gömülü bir ütopya kalıyor:

"Elbet bir gün birleşeceğiz."

Deniz Baykal, kurultay salonuna hayli geç denebilecek bir saatte, 12.00'de geldi. Geride kalan iki saatlik bölüm gösterilere ayrılmıştı. Altı ay öncesi kurultayda olduğu gibi salonu ikiye bölen taraftar topluluklarının slogan savaşı da yoktu. Hatta, kutlâ'dan atılmıyordu!

Seçimler bugün yapılacak.

CHP Parti Meclisi'nin 80'e çıkarılan üyelikleri için, bir yarış olacağı açık. Genel sekreterlik de ilgili odağı. Erdoğrul Günay'ın başarılı kurultay düzeninin ödülünü alacak genel sekreterliğini yerini korumasını beklemiyor. İsmail Cem'in ve Erol Çevikçe'nin de adları geçiyor. Ancak Cem, kendisinin böyle bir hedef gözetmediğini söylüyor. Baykal'ın ise, Erol Çevikçe'yle olan yıllarını dostluğuna karşın, genel sekreterlik için Erdoğrul Günay'ı düşündüğü bildiriliyor. Tabi kurultayda ön hesaplar listelerde garantili sonuçlar vermez.

Dünkü şenlik atmosferi içerisinde adını en çok duyuran sanatçı Suavi olduğuna göre, aday olması halinde herhalde Baykal'dan sonra en çok oy alacak isim o olurdu. Şaka bir yana, siyasi tansiyonu, 9 eylülle göre daha düşük olan CHP kurultayında, yeni program ve hedeflerin tartışılmayacak olmasını ciddî bir eksiklik olarak görüyoruz.

Oysa,

İsimler mücadelesinin dozunun düşük olduğu bu kurultayda, CHP toplumla seçeneklerini sunma fırsatı bulabilirdi. İsmail Cem'e sordum. Neden, program tartışılmıyor, diye... Hazırladığı taslağı Baykal'a sunmuş. Genel Başkan da, program çalışmalarının yeni yönetimine bırakılmasını istemiş. Herhalde CHP altı ay sonra, bir program kurultayı da toplayacaktır.

Birleşme rüzgârlarına gelince...

CHP kurultayında, kimi SHP'liler birleşme-bütünleşme kulisi içerisinde görüldü. Özellikle eski milletvekilleri. Anadolu'yu karış karış dolaşarak imza topluyorlarmış. Sosyal demokratların seçime kadar aynı çatı altında toplanabileceklerine ilişkin umutlar e-

OBJEKTİF

Taha AKYOL

KENTLİ SOL

CHP kurultayındaki gözlemlerimiz, zihnimizdeki bir soruyu oluşturdu: Acaba sağdaki DYP-ANAP ayrışmasına benzer bir süreç merkez solda da mı yaşanıyor? Acaba SHP kısa bir süre sonra bu solculuğunu, CHP'de "**kentli**" insan tipinin solculuğunu mu isteyecek?

CHP kurultayında delegelerin ve tribünlerdeki insanların neredeyse tamamı düzgün kıyafetli, bakımlı erkeklerden ve kadınlardan oluşuyordu. Hareketlilikte ve sloganlarında sertlik, protesto, militanlık eğilimi yerine, şefler insanının yumuşaklığı vardı.

Parti yönetiminin duvarlara astığı bez afişlerde de "**eski sol**"u hatırlatan sert, öfkeli, biraz da mazoşist sloganlar yoktu. Sloganlar "**kitle partisi**"nin geniş kapsayıcılığına denk duyuruydu:

"**Şiddetle, ayrılıkçılığa, irtica'ya hayır... Demokrasiye, birliğe, kardeşliğe evet...**"

Bu sözleri onaylamak için, belli bir doktrine, hatta yelpazenin belli bir yerine mensup olmak gerekmez ki...

Duvarlardaki bez afişlerden, başka bir slogan:

"**Yenileşen, gelişen, özgürleşen Türkiye için CHP**"...

Yine öyle ideolojik seferberlik çağrısı içermeyen şehirlerin politik radikalizmden uzak yumuşaklığın yansıtan bir slogan:

Söylenen şarkı ve türkülerde Pir Sultan Abdal'ın öfkeli dizeleri duyulmuyor. Şenay'ın "**Hayat Bayram Olsa**" şarkısı söylenirken tribünler bir pop konserinde(mış gibi ayağa kalkıp el ele tutuşarak bir o yana, bir bu yana salınıyorlar, şarkıya eşlik ediyorlar.

Sıkılan yumruklar ve "**ezeceğiz**" sloganları yok.

Baykal, CHP taliplerini "**Üçüncü Dünya solculuğu**"ndan kurtarmış, kentli bir davranış biçimi oluşturmuş doğrusu.

Belki de bu yakışım yeni olduğu için henüz kendine özgü sloganlar üretememiş. Tribünlerin bulaştırdığı tek slogan: "**Türkiye-Baykal omuz omuza**" sloganı idi.

Beri arâ Gaziantep delegelerinin yanındaki otağ bir grup "**Türkiye faşizme mezar olacak!**" diye slogan attı. Bütiklerden çıkmış, yumuşak davranışlı bu gençlere "**faşizm**"den neyi kastettiklerini sordum. Bir türlü karar kılamadılar. Uğur Mumcu'yu öldürenler! Hayır, Hitlerciler! Ama Türkiye koşullarında dinciler! Sonunda "**Kontrgerilla**"yı hatırlayarak ferahladılar.

Bu "**kentli**" gözlemlerimize bakarak CHP'nin "**renksiz**" olduğunu düşünmek büyük hata olur. Ünlü "**Barış Kampanyası**" için Nâzım'ın yazdığı "**Hiroşima**" şiirinin şarkısı hep birlikte, coşkuyla söyleniyor. Nâzım adı, salonu elektriklendiriyor.

Uğur Mumcu adı, herkesi ayağa kaldırıyor. "**Uyan Uyan Gazi Kemal**" türküsü, ellerde Atatürk ve Uğur Mumcu'nun resimleri coşkuyla bazıları da gözyaşlarıyla, hep birlikte, coşkuyla söyleniyor.

"**Türkiye laiktir, laik kalacaktır!**" sloganı da bütün salonun coşku katılımıyla tekrarlanıyor.

Kesinlikle solda bir parti. Ama şehirlerin yumuşaklığını yansıtıyor. Kendinizi savaşan bir ordunun ortasına düşmüş gibi hissetmiyorsunuz. İnsanlar sevgi, güleryüzlü.

Belki "**yeni**" oluşundan, kendi sloganlarını henüz üretemeyen bu "**kentli sol**" eğilim, sık sık ya Atatürk'e veya Erevan'ın 1979'daki (mitinglerinin) "**ulusal**" ve "**sol**" motiflerine başvuruyor. "**Anıtkabir'nin Taşına Bak**"tan, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın "**Bir Başkadır Benim Memleketim**" şarkısına ve Şenay'ın "**Hayat Bayram Olsa**"sına uzanan öteki ne şimdiki geçmişten bir şehirli sol.

Bu çizgi derinlik şiirleşse, sağdaki DYP-ANAP ayrışması gibi, sözde-ki ayrışmalar da kurumlaşır. Ya da sol, zamanla farklı gruplarıyla "**Üçüncü Dünyacılık**"tan kurtuluş ve çağdaş, kentli bir çizgide birleşir.

Bir seçim yaşanmeden CHP'nin gücü hakkında bir şey söyleyemeyeceğimiz gibi. Ama kurultaydaki gözlemlerimiz CHP'nin yeni bir üslubu temsil ettiğini gösteriyordu.

14 MART '93
CUMHURİYET

HAFTAYA BAKIŞ

AHMET TANER KIŞLALI

Bir Kurultayın Düşündürdükleri...

Uğur Mumcu'nun ölümü, niçin, etkileri bugün bile çok canlı olan bir "başkaldırı" duygusu yarattı -özellikle- "orta sınıf"larda?.

Niçin Mumcu?

Çünkü Mumcu, Kemalizmin inançlı, bilinçli ve yürekli bir savunucusu idi..

Niçin Kemalizm?

Çünkü Kemalizm, değişen dünya ve Türkiye koşulları içinde yeniden güncelleşti.

Bir yandan, asıl "ayrıcasal" değerleri Lenin'in değil Atatürk'ün yaklaşımış olduğu anlaşıldı. Öte yandan Kemalizmin toplumla kazandırdıklarının yitirilmesi tehlikesi belirince, o kazanımların anlamı ve öneminin yeniden bilincine varıldı..

Niçin "orta sınıf"lar?

Çünkü öncelikle onlar, Kemalizm sayesinde çekilirse boşlukta kalacaklarını hissettiler. Güvencelerinin Kemalizm olduğunu hissettiler..

*

CHP Kurultayı, bu gerçeğin anlaşılmakta olduğunun işaretlerini verdi

"Altı Ok"un tek sahibinin CHP olmasa amacına yönelik önergenin yarattığı coşku düşündürücüydü. Hem CHP Parti Meclisi'ne giren bazı açık ya da yarı-gizli "2. Cumhuriyetçiler" ve onların oraya sokanlar için. Hem de SHP'deki "aşiret yatırmış" Kemalizm karşıtları için.

Altı çizilmesi gereken bir başka olgu da laikliğin er önemli temellerinden birisi olan "ağalığın birliği" ilkesi ne kurultay tarafından verilen önermiş. Gerek Sayın Baykal'ın konuşmasında konuya verilen ağırlık, gerek kurultayın o bölüme gösterdiği ilgi, gerekse bu konuda daha sonra oybirliği ile alınan karar, CHP'nin geleneksel tabanındaki duyarlılığın artarak sürdüğünü göstermiştir.

Kemalizm yadsınarak Türkiye'de sosyal demokrasi ya da demokratik solcu olunabilir mi?

Kemalizm yadsınarak Türkiye de genç kuşaklara hangi heyecan verilebilir mi?

Kemalizm yadsınarak Türkiye de olsa olsa "sol fraksiyon" olunur. Ama siyasal dengeleri etkileyebilecek ağırlıkta sol bir parti oluşmamış!

Taban" bu gerçeğin farkında. Ama "ağzıantrik" bir takım "sosyo Üzeticiler"den "medet" umdan bazı "lavan" öğelerinin varlığı da bir başka gerçek.

Eğer cesaretleri varsa, çıkıp kurultayın önüne "Kemalizmi bırakıp 2. Cumhuriyetle batın" desinler. Yok eğer onu yapamıyorlarsa, gidip ANAP'ın kapısını çalsınlar.

Ve bırakınlar Türkiye'nin demokratik soluna kötülük yapmayı!..

*

Bir siyasal partinin başarısı, her şeyden önce toplumsal tabanı ile örgüt yapısı ve ideolojisi arasında tutarlılık olmasına bağlıdır.

CHP'nin geleneksel tabanı "orta sınıf"lardır. Kemalizm de öncelikle bu toplum kesimlerinin ideolojisidir.

Sadece bu tabana dayanmak bile Türkiye solunu bugünkü çıkmazından kurtarır. Siyasal dengeleri etkileyen bir konuma getirir.

O konuma geldikten sonra da sınıfsal çıkarları bu tabanla çatışmayan emekçi toplum kesimlerini, kendi bayrağımız altında toplamamız kolaylaşır. Tıpkı 1970'lerde Sayın Ecevit'in yaptığı gibi.

Çünkü "güç" inandırıcılık demektir!

Tıpkı tutarlılığın inandırıcılık, inandırıcılığın da güç kazandırması gibi.

*

"2. Cumhuriyetçilik", ister sağcılık isterse solculuk görünümü altında yapılsın, "Özalcılık"tır. Kültür Bakanı'nın "beşdanegmanı" nidası sosyal demokratların için ne sızmış olanlarına kadar bütün "2. Cumhuriyet" yanlıları, açık ya da "gizli" birer Özal hayranıdır.

Aradan Kemalizmi çekip aldığınız zaman, partilerin birbirlerinden farkı "Osmanlı Bankası farkı" olmaktan öteye gitmez.

Soldaki partilerimiz, birtakım sınıfsal kesimlerini yanlarına almaya çalışmadan önce, Uğur Mumcu'nun arkasından ayakları ya da kafaları ile yürüyen milyonları yanlarına almalıdırlar.

Ustalık bu iken kolaydır hem de kendilerine tutarlık, inandırıcılık ve güç kazandırır.

Ama o milyonları yanlarına almak için açık olmak, herkese mavi boncuk-değilmiştan vazgeçmek, temel ilkelerden ödün vermemek gerekir.

Ve elbette, Atatürk ün sağlığında yaptıklarının beğenilirliği ile yetinmenin Kemalizmi değil "tutsuluk" olduğunu da unutmamak gerekir!.

Kemalist olabilmek için Atatürk ün "izinde" değil, "yo-

6 MART '93
MİLLİYET

SİYASET GÜNLÜĞÜ

Derya SAZAK

GÜLERYÜZLÜ KURULTAY

CHP'de "güleryüzlü kurultay" hazırlıkları tamamlandı. Cumhuriyet Halk Partisi kurultayı 9 martta toplanıyor.

Adı üç ünsüz

9 eylülde siyasal yaşama gösterişli bir dönüş ve yeni Cumhuriyet Halk Partisi. Tüzük'te ve 700 ilçede örgütlenme çalışmalarını bitiriş kongresinin yapılmasından sonra "yasal anlamda" kuruluşunu tamamlayan Halkçıya toplanacak kurultay, bu yönüyle CHP'nin 6. olağanüstü kurultayı sayılabilir. Ancak, yeni bir dönemin başlangıcı olacak.

Cumhuriyet Halk Partisi, Baykal'ın liderliği altında geçen altı aydır, tarihsel binlerini üretme olasılığını sayılabilir mi?

Pek, sayılmaz.

12 Eylül askeri rejiminin tarih sahnesinden silmeye çalıştığı CHP'den - kapalı kalsa da - 12 yıl süresince kopan yapılardır, Türkiye'nin o sırada sürüp giden sosyo-ekonomik koşullar, yenilenen değer yargıları, Cumhuriyet Halk Partisi "sosyaldemokrat"ını yaratma yetkisine de, henüz gelişmiş büyüklüğe, iddialı politikalarına dönüştürmeye yetmedi.

Bu nedenle Deniz Baykal'ı eleştirmek mümkün, müdür?

Hayır...

Aslında Baykal'ın devrimciliğe ilişkin kalıtçılığında, tarihsel bilinçlenmesinde Ecevit'in oluşa ya da inkârının SHP'ye, CHP tabiatına etkisi göze de durum bugünkünden pek farklı olmayacaktı. Çünkü siyaset ile bugün hemfikiyle rüzgârlar estiyor: geniş kapsamlı ve politikaya ilişkin 1980'lerle oranla çok farklı. Depolitizasyon gösterili boşlamış olsa bile nüvede bağlılık yerini bağlam gevşemiş, En önemlisi de sosyal demokrasilerin yolları ayrılmış. CHP dahil bugün aynı kulvarda üç parti var. Ve hemfikiyle tahandaki CHP üstünü, Baykal'ın partiliyle özdeşleşen yeni bir "simgeliğe" bürünebilmiş değil. Bu nedenle CHP, 12 yıl aradan sonra "...sözlerini dinleyin" yaşamın, sonuçlu dönüşmüyor. 1975-77'de Türkiyeli'ndeki coşkusunu dirilemiyor ve hemfikiyle gündelik rüzgârını estiremiyor.

Ancak, CHP umut dönemi özelliğini yitirmiş değil.

Sosyal demokratların bölünmesine üzülmü, SHP'den ihtiyarlarla, DSP'nin muhafazakârlaşmasından olgunlu ve tabandaki insanların CHP çatısı altında birleşme istediğini, 9 mart kurultayını her zamankinden çok önemli kılıyor.

CHP kurultayının bir kez daha yarattığı var. Algıdan devriliyorsa dahi, yenmediği kuşkuların ardışık sarsıldığını söylüyor. Bunda Erdoğan Dönay'ın payı büyük. Atılgan yeni yeni yeni

10 MART '93
HÜRRİYET

KURULTAY NOTLARI

İsmet SOLAK

Hayat bayram olsa

CHP Kurultayı, eski-yeni karışımıyla başlıyor. **Deniz Baykal** açısından mutlu bitiyor ve solda üç parti varlığı pekişiyor.

Solda birleşmenin bu ortamda, çağrılarla olmayacağı zaten biliniyor. DSP Lideri **Bülent Ecevit,** birleşme çağrılarının üç partiye de zarar verdiğini söylüyor. SHP Lideri **Erdal İnönü**'nün en yakın çevresi de şöyle düşünüyor:

"Birleşme çağrılarını sürdürüp birleşememek, tabanda bıkkınlık ve umutsuzluk yaratıyor. Üç partiye de zarar verdiği kesin."

SOLDA ÜÇ PARTİ

Baykal'ın dünkü konuşmasında, birleşme için açık çek vermesi de yetmiyor. SHP'ye müthiş yüklenmesi ve içinden çıktığı partiyi kendi sahasında sıkıştırması da bunu gösteriyor. Ne kadar, **"CHP ana kucağı, baba ocağı"** denirse denilsin, solda üç parti gerçeği yaşanıyor **Baykal,** adını anmadan, **"Sosyal demokratlar"** diyerek SHP adresi veriyor:

● **1991'de tarihi seçim fırsatını kullanamadılar. 1'inci parti konumunda girdikleri seçimden, 3'üncü parti konumuna düştüler ve şimdi hızla 4'üncü parti durumuna sürükleniyorlar.**

● Böyle sosyal demokratlık olmaz. Muhalefetteyken büyümeyi beceremediler. Şimdi iktidarda büyümeyi deniyorlar

● **Değiştireceklerini vaat ettikleri ANAP politikalarını izliyorlar. Hesap soracaklarını söyleyen sosyal demokratlar, hesap sorulacak duruma düştüler.**

Baykal hükümette, daha doğrusu iktidardaki SHP'ye âdeta kamu veriyor. SHP'nin defterini dürmek için hırçınlaşıyor. Demokratikleşme, güneydoğu sorunu, insan hakları ve Anayasa değişiklikleri açısından SHP'yi, ekonomik açıdan da hükümeti çaktırıyor ve bol bol alkışlanıyor. **Baykal,** seçime rakipsiz katıldığı için mutlu sona erişiyor.

SALON DANS EDİYOR

Bu yüzden olmalı ki, salonun içi tıka basa doluyor da dışarıda tek Allah'ın kulu görülmüyor. Bir anlamda, CHP'nin noksanlığı buradan anlaşılıyor. Zaten, sonuk ve heyecansız bekleyiş de, halk dansları ve **Sümer**'in konseriyle coşkuya dönüşüyor. Erzurum Barı yanında, Silifke ve Bitlis-Siirt yöresinden halk oyunları salondakileri saatlerce oyalıyor. **Sümer** ise köşe yazarları için ayrılan bölümde, terör kurbanı gazeteci-yazar **Uğur Mumcu**'nun fotoğrafına bakarak, en sevdiği şarkıları söylüyor: **"Yiğidim, aslanım burda yatıyor"** ve **"Ankara'nın taşına bak, gözlerimin yaşına bak."** **Sümer**'in konseri, **Ecevit** dönemindeki CHP mitinglerinin değişmez parçaları olan **Şenay**'ın **"Sev kardeşim"** ve **"Hayat bayram olsa"** parçalarıyla noktalanıyor. Ve bütün salon dans ediyor.

Ama hayat bayram değil ve solda da üç parti gerçeği yaşanıyor

GÜNLÜK

Yalçın DOĞAN

ÇINAR AĞACI ÇİÇEK AÇTI

NAZIM, Ruhi Su, Dedaloğlu derken Ayten Alpman'dan **"İdamlıkalatim"**, ardından Şenay'dan **"Bugün Bayram Olsa"**... Hafif Batı Müziği sanatçısı Suavi salonu bu türküler ve şarkılarla coştururken, **"bir siyasal partinin kuruluşuna inanılmaz bir duygusallık, beklenmeyen bir nostalji"** egemen oluyor. 1970'lerin nostaljisi.

Hele de o görkemli 70'lerin şarkılarının dün CHP kuruluşunda yankılanması, siyasetçilerin coşkunda gözyaşlarını beraberinde getiriyor. Geride kalan iktidarlara, siyasal kalıplara vurulmuş yıllara dökülen gözyaşları. CHP'liler ayakta hep birlikte el ele tutuşarak, müziğin temposuna ayak uydurarak gözyaşı döküyor. Bir siyasal parti kuruluşunda duygusallık ve nostalji böylesine ön planda. Bir siyasal parti kuruluşunda **"siyaset ikinci plandır"**.

CHP kuruluşunda siyasetin ikinci planda olmasının temel bir nedeni var. Parti içinde tepede herhangi bir çekişme yok. Tabanda sükûnet egemen. Ne kavga var, ne sahte giriş kartı, ne hizip, ne bir önceki gecadan tezgâhlanan ayak oyunları. Deniz Baykal CHP'ye tam anlamıyla egemen. Bu egemenlik dünkü kuruluş salonuna en ince ayrıntılarıyla yansıyor. Delegeler düzenli. Tartışma varsa bile, düşünce düzeyinde, örgütte bir sıkıntı yok. İlk kez böyle bir sükûnet CHP!

Mükemmel bir organizasyon, çağdaş bir düzenleme. Konuklar, basın, delegeler birbirine karışmıyor. Pankartlar akıllı usulu, hiçbir sapıklık yok. Salondaki coşku, **"geçmişin mirasından"** kaynaklanıyor.

İLK KEZ BİR KADIN BAŞKAN

CHP'nin kendi içinde herhangi bir anlaşmazlık ve liderlik yarışı olmadığı için, belki garip bir çelişki ama, çağdaşlığı yakalamak daha kolaylaşıyor. Örneğin, hizipler olmadığı için kuruluş başkanlığı sorun yaratmıyor. Deniz Baykal, Dünya Kadınlar Günü'nün ertesinde bir kadını ilk kez kuruluş başkanlığına uygun görüyor.

SHP'den CHP'ye geçenler arasında yer alan, SHP eski milletvekili Birgen Keleş kuruluş başkanlığına seçiliyor.

Benzer şekil Ecevit ile İnönü'ye de yapıyor Baykal. Genel sekreter yardımcılarından İrfan Gürpınar, Ecevit ile İnönü'ye **"Sosal demokrasiyi bizzat gerçekleştiren"** Ama, Ecevit ile İnönü yü yerlerinde bulamıyor. Herkes salonda Ecevit ve İnönü rüzgârını her şeye rağmen hissediyor. Şarkılarda, sloganlarda, gelecekte dönük iktidar hesaplarında hissediyor.

CHP'liler son zamanlarda yeni bir slogan üretiyor. **"Çınar Ağacı Çiçek Açtı"**. CHP'yi tarihsel bir çınara benzetiyor CHP'liler. Ağacın çiçek açması, CHP'nin toplumda örgütlenmesi... CHP yasal gereği yerine getiriyor ve Türkiye'nin her yerinde örgütlenmesini hemen hemen tamamlıyor. Sıra ağacın meyve vermesine geliyor. Oysa, anketlerde CHP oldukça düşük. Yüzde 4 ile 7 arasında değişiyor CHP oyları.

Hem Ali Topuz, hem İsmail Cem dün bizim bu sorumuza ayrı karşılığı veriyor: **"Biz henüz Anadolu'ya çıkmadık. Aylardır masa çalışması yaptık ve yasal gereklleri yerine getirdik. Baharla birlikte Anadolu'ya çıkacağız. Ortanın solu hareketinde Ecevit ile büyük başlamıştı, sonra yüzde 42 ile döndük Ankara'ya..."**

SONBAHARDA PROGRAM KURULTAYI

12 Eylül sonrasında kapatılan CHP dün yasal gereklerini yerine getirerek kuruluşunu yapıyor. Şimdi önce **"Anadolu'ya çıkmak"**, ardından da **"çağdaş sosyal demokrasi bir program hazırlamak"** var gündeminde CHP'nin.

Sol bir partinin **"çağdaş ideoloji ve ideolojiler"** üzerinde öncelikle İsmail Cem çalışıyor. Hazırlanan bir taslak var. Ekonomide, gelmiş geçmiş sosyal demokrasi deneylerinin tersine, **"CHP ilk kez büyümeye önceliği tanıyor, bölüşümü birlikte ekonomik büyüme"** önde geliyor. Ekonomik modelin yanı sıra, bir dizi **"karar tasarıları"** var. Orman köylülerinin durumundan eğitime, dış politikadan memur sendikalaşmasına kadar uzanan bir dizi tasarı. CHP programında bel kemiğini oluşturuyor. Dün kuruluşta bunlar onaylanıyor.

Karar tasarıları, yani CHP'nin politikaları arasında günümüz açısından vurgulanması gereken birkaç nokta var. Biri, **"CHP devletle bölücü kavga istemiyor"**. Sonuçta, yine **"sola bürü çağrısında bulunuyor"** Üçüncüsü de, Güneydoğu sorununda **"ulusal ve soğrafi bütünlük içinde Kürt kimliğini tanıyor"**

CHP'deki barış ve bütünlüğü, çağdaş ideoloji arayışını Türkiye şimdi solda görmek istiyor.

CHP
MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

CHP MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

GENEL BAŞKAN	: Deniz BAYKAL	
GENEL BAŞKAN YARDIMCILARI	: İsmail CEM	Siyasal Planlama, Araştırma, Eğitim, Basın.
	: Erol ÇEVİKÇE	Güncel Siyasetin İzlenmesi, Kamuoyu Duyarlılıkları
	: Hasan Fehmi GÜNEŞ	Toplumsal Örgütlenme
	: Adnan KESKİN	Yerel Yönetimler-Kamu Yönetimi ve Halkla İlişkiler
	: İstemihan TALAY	Dış Politika-Dış İlişkiler
	: Ali TOPUZ	Seçim İşleri ve Propaganda
GENEL SEKRETER	: Ertuğrul GÜNAY	
GENEL SEKRETER YARDIMCILARI	: Hasan AKYOL	Çalışma Yaşamının İzlenmesi
	: Veli AKSOY	Kamu Yönetiminin İzlenmesi
	: Eşref ERDEM	Örgüt İşleri ve Parti Sekreteryası
	: İrfan GÜRPINAR	Üye Yazım Merkezi
	: Haydar OYMAK	Yerel Yönetim-Örgüt İlişkileri
	: Mehmet SEVİGEN	Yardımcı Örgüt Birimleri
GENEL SAYMAN	: İsmet ATALAY	
MYK ÜYELERİ	: Fuat ÇAY	Kırsal Alan Sorunları ve KİT'lerin İzlenmesi
	: Kemal ANADOL	Çevre Politikaları
	: Algan HACALOĞLU	Parlamento ile İlişkiler
	: Zeki NACİTARHAN	Esnaf Sorunları-Tüketici Konuları
	: Nebil OKTAY	Hukuk İşleri ve İnsan Hakları Birimi
	: Hayrettin UYSAL	Sosyal Politikaların İzlenmesi

PARTİ MECLİSİ ÜYELERİ

: Faik ALTUN

: Ganı AŞIK

: Fuat ATALAY

: Hasan AYDIN

: Aysel BAYKAL

: Çetin BOZKURT

: Asuman ÇIĞİLTEPE

: Hüseyin DOĞAN

: Mustafa DOĞAN

: Burhan ECEMİŞ

: Hasan Basri ELER

: Nazlı ERAY

: Sabri ERGÜL

: Coşkun GÖKALP

: Atilla HUN

: Şahap İNCE

: Erdal KALKAN

: İlker KARAOĞULLARI

: Birgen KELEŞ

: Baykal KAZANCIOĞLU

: Önder KIRLI

: Murat KUMBASAR

: Haluk ÖZDALGA

: İbrahim ÖZDİŞ

: Günseli ÖZKAYA

: Adil ÖZKOL

: Yücel ÖZKÖK

: İbrahim ÖNEN

PARTİ MECLİSİ ÜYELERİ

: Erbaşar ÖZSOY
: Atilla SAV
: Kenan SÜZER
: Lütfü ŞAHİN
: Burhan Garip ŞAVLI
: Enis TÜTÜNCÜ
: Sedat TÜZE
: Besim ÜSTÜNEL
: Reşat YALIN
: Erdoğan YETENÇ
: Orhan Veli YILDIRIM
: Veli ZEREN

CHP YÜKSEK DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

BAŞKAN : Ali ŞAHİN

SEKRETER : Haluk ÖZTRAK
: Mustafa AKSOY
: Nur ÇEKİRGE
: Nurten Pamuk AKDAĞ
: Canan DEMİREL
: Coşkun BAYRAM
: Ceyhan AKGÜN
: Kenan BABAYİĞİT
: Hilmi Ziya POSTACI
: Mustafa KARSLI
: Yusuf ÖZTOP
: Esat Kaya TURGAY
: Hüseyin KEÇELİ
: Veli YILDIZ

- **CHP Genel Başkanı Deniz BAYKAL'ın Kurultay Açış Konuşması**
- **Kurultay Kararları**
- **Kadın ve Gençlik Kurultay Kararları**
- **Basında Bahar Kurultayı**

(9 - 10 MART 1993)

CHP